

**STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ PENTRU
PERIOADA 2025 - 2030
Comuna Bistrița Bârgăului**

BENEFICIAR: PRIMĂRIA BISTRIȚA BÂRGĂULUI
ELABORATOR: SPH3RA MANAGEMENT SOLUTIONS S.R.L.
DATA : IULIE 2025

*Strategia de dezvoltare a Comunei Bistrița Bârgăului urmărește transformarea localității într-un ****smart village**** prin investiții în infrastructură modernă, digitalizare, turism sustenabil, servicii sociale incluzive și tranziție verde, stimulând economia locală, implicarea comunității și valorificarea inteligentă a patrimoniului natural și cultural.*

Cuprins

REZUMAT	4
ABORDARE METODOLOGICA	6
I. Informații de bază	8
Cadrul natural	8
1.1 Așezare geografică	8
1.1.1 Generalități.....	8
1.1.2 Componentă	8
1.2 Relief și soluri.....	8
1.2.1 Resursele de sol și potențialul productiv al acestora.....	12
1.3 Clima.....	13
1.3.1 Temperatura aerului	13
1.3.2 Umiditatea aerului.....	14
1.3.3 Precipitațiile atmosferice.....	14
1.4 Rețeaua hidrografică.....	15
1.4.1 Viiturile și originea lor	16
1.4.2 Apele freatice	17
1.4.3 Lacul de acumulare Colibița	17
1.5 Resurse	19
1.5.1 Resurse de apă potabilă	19
1.5.2 Resurse de ape minerale.....	19
1.5.3 Resurse minerale	20
1.6 Vegetația forestieră	21
1.6.1 Situația teritorial-administrativă	21
1.6.2 Organizarea teritoriului în pădurile proprietate publică a comunei Bistrița Bârgăului	22
1.6.3 Funcțiile social-economice și ecologice ale pădurii.....	22
1.6.4 Valorificarea altor produse ale fondului forestier în afara lemnului.....	22
1.6.5 Instalații de transport și construcții forestiere.....	23
1.7 Ariile naturale protejate.....	23
2. Demografie	27
2.1 Populația	27
2.1.1 Structura și dinamica populației.....	27

3. Activități economice	28
3.1 Prezentare generală	28
3.7 Potențialul turistic	32
3.7.1 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele naturale	32
3.7.2 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele antropice	35
3.7.2.1 Infrastructura turistică din localitatea Colibița, județul Bistrița-Năsăud	35
3.7.2.2 Perspective turistice în localitățile secundare ale comunei	35
3.7.2.3 Trasee montane și turism activ în comuna Bistrița Bârgăului	36
3.7.3 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele culturale	37
4. Echiparea teritoriului.....	39
4.1 Servicii pentru afaceri.....	39
4.3 Infrastructura de bază	39
4.3.1 Infrastructura de transport.....	39
4.4 Alimentarea cu energie electrică	39
4.5 Alimentarea cu energie termică	40
4.6 Alimentarea cu apă și canalizarea	40
4.7 Spații – terenuri disponibile	40
Aspectele sociale.....	40
Servicii sociale	40
5.1.1 Protecția copilului:.....	40
Starea sănătății.....	42
5.2.1 Rețeaua unităților sanitare.....	42
5.2.2 Structura personalului sanitar	43
5.2.3 Indicatori demografici.....	43
5.2.4 Situația mortalității	43
5.2.5 Situația morbidității	44
5.2.6 Activitatea desfășurată	44
5.3 Educația.....	45
5.3.2 Învățământ preșcolar	45
5.3.3 Învățământ primar și gimnazial.....	46
5.3.4 Infrastructura școlară	46
5.7. Cultură și artă	47
5.8 Sindicate.....	48
6. Mediu	49

6.1 Calitatea factorilor de mediu.....	49
6.1.1 Aer.....	49
6.1.2 Apa.....	49
6.1.3 Solul.....	51
6.1.4 Educația ecologică.....	51
Administrația publică locală.....	53
Structură și atribuții.....	53
II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI.....	57
1. Viziunea de dezvoltare.....	57
♦ Pilonii strategici ai viziunii.....	57
2. Obiective strategice și măsuri aferente.....	58
3. Propuneri de proiecte pentru dezvoltarea Comunei Bistrița Bârgăului.....	61
PLAN DE ACȚIUNE ANUAL – COMUNA BISTRIȚA BÂRGĂULUI.....	63
Viziune post-implementare: „Viață activă, comunitate vie” – Bistrița Bârgăului după modernizare.....	65
III. Analiza SWOT.....	67

REZUMAT

Prezentul capitol oferă o sinteză a principalelor direcții și măsuri prevăzute în Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Bistrița Bârgăului pentru perioada 2025–2030. Elaborarea strategiei are la bază o viziune integrată, orientată spre dezvoltare durabilă, incluziune socială și tranziție digitală, adaptată specificului teritorial al comunei și aspirațiilor comunității locale.

Scopul acestei strategii este de a orienta dezvoltarea teritoriului către un model echilibrat, rezilient și inteligent, care să asigure condiții decente de trai pentru toți locuitorii, valorificând în același timp patrimoniul natural, resursele economice și potențialul turistic al comunei. Strategia își propune să transforme Comuna Bistrița Bârgăului într-un spațiu rural modern, conectat și atractiv, în care locuitorii să beneficieze de servicii publice de calitate, oportunități economice și un mediu sănătos.

În acest sens, sunt formulate următoarele obiective strategice:

1. Îmbunătățirea infrastructurii fizice și de utilități publice, pentru a crește mobilitatea, accesibilitatea și siguranța în întreaga comună.
2. Sprijinirea tranziției digitale și dezvoltarea unui model de administrație publică eficientă și transparentă, prin digitalizare și tehnologii smart.
3. Protejarea mediului și dezvoltarea durabilă a turismului, prin utilizarea energiilor regenerabile, gestionarea integrată a deșeurilor și valorificarea cadrului natural și cultural.
4. Creșterea calității vieții prin investiții în educație, cultură, sănătate, locuire și sprijinirea grupurilor vulnerabile.
5. Consolidarea identității locale și implicarea comunității în procesele de dezvoltare, prin măsuri de branding local, participare civică și educație non-formală.

Documentul de față se adresează atât actorilor instituționali și economici implicați în dezvoltarea locală, cât și membrilor comunității care doresc să înțeleagă direcțiile de evoluție ale localității. El servește drept instrument de comunicare și planificare, contribuind la o implementare coerentă, transparentă și participativă a măsurilor propuse în strategia completă.

1. Viziunea de dezvoltare

Strategia urmărește transformarea comunei Bistrița Bârgăului într-un smart village modern, sustenabil și rezilient, punând accent pe:

- digitalizarea serviciilor publice,
- tranziția verde,
- valorificarea turismului montan și balnear,
- creșterea calității vieții pentru toți locuitorii.

Viziunea post-implementare este rezumată în motto-ul „Viață activă, comunitate vie”, reflectând dorința de consolidare a identității locale și implicare civică.

2. Context teritorial și resurse

Comuna beneficiază de o localizare montană strategică, între Munții Călimani și Munții Bârgăului, în apropierea Lacului Colibița. Dispune de:

- Resurse naturale importante (ape minerale, păduri, terenuri agricole),

- Aree naturale protejate (Valea Repedei, Tăul Zânelor, Cheile Bistriței Ardelene),
- Biodiversitate ridicată și un cadru natural prielnic ecoturismului.

3. Structura demografică și socială

Populația comunei este stabilă numeric, cu aproximativ 4.139 de locuitori, dar prezintă riscuri de îmbătrânire și migrație externă. Problemele sociale principale sunt:

- lipsa accesului la servicii publice integrate,
- nivel redus de educație digitală,
- acces dificil la servicii de sănătate de specialitate.

4. Economie locală

Comuna are o economie mixtă bazată pe:

- agricultură și creșterea animalelor (~35–40%),
- exploatarea lemnului și silvicultură (~20–25%),
- servicii și construcții (~25%),
- turism rural și de agrement în dezvoltare (10–12%).

Sunt identificate oportunități pentru atragerea fondurilor europene, dezvoltarea de IMM-uri, extinderea turismului balnear, montan și de aventură.

5. Turism și patrimoniu

Turismul este un pilon strategic, cu epicentrul în Colibița, sprijinit de:

- trasee montane omologate,
- infrastructură turistică în creștere,
- potențial ecoturistic și cultural autentic (biserici, meșteșuguri, gastronomie locală).

Strategia propune amenajarea de centre de informare turistică, dezvoltarea rețelelor de turism gastronomic și tematic, branding local și promovare online.

6. Obiective strategice și proiecte propuse

Strategia este organizată în jurul a patru piloni tematici:

✂ Infrastructură și mobilitate

- Modernizarea drumurilor comunale și forestiere.
- Extinderea rețelelor de apă, canal și electricitate.
- Implementarea iluminatului public inteligent.

📊 Digitalizare și administrație smart

- Dezvoltarea aplicațiilor mobile pentru cetățeni.
- Digitalizarea registrului agricol și a arhivei locale.
- Amenajarea unui Centru Digital Comunitar.

🌿 Mediu, energie verde și turism sustenabil

- Instalarea de panouri fotovoltaice și centre de compostare.

- Amenajarea de trasee ecoturistice și spații pentru birdwatching.
- Management integrat al deșeurilor.

Educație, cultură și incluziune socială

- Modernizarea infrastructurii școlare și sanitare.
- Crearea unui Centru Comunitar Multifuncțional.
- Sprijinirea familiilor vulnerabile, a seniorilor și a tinerilor.

7. Implementare și monitorizare

Strategia include:

- un Plan de acțiune anual cu proiecte etapizate,
- identificarea surselor de finanțare (PNRR, POIM, PNDR, fonduri norvegiene),
- mecanisme de monitorizare participativă prin implicarea societății civile și a mediului privat.

ABORDARE METODOLOGICA

Elaborarea **Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunei Bistrița Bârgăului pentru perioada 2025–2030** a urmat o abordare participativă, integrată și bazată pe dovezi, în conformitate cu bunele practici europene și cerințele programelor naționale de finanțare. Procesul metodologic a fost structurat în mai multe etape complementare, asigurând o fundamentare riguroasă a viziunii, obiectivelor și măsurilor propuse.

1.1. Etapele procesului strategic

Procesul de elaborare a strategiei a cuprins următoarele etape:

1. **Inițierea procesului și constituirea echipei de lucru** – a fost format un grup mixt de experți, reprezentanți ai administrației locale și consultanți externi, responsabil cu coordonarea etapelor tehnice și participative.
2. **Colectarea datelor și analiza situației existente** – s-au utilizat surse statistice oficiale (INS, APIA, ANCP, ADR Nord-Vest), documente de planificare existente și observații de teren.
3. **Consultarea publică și implicarea actorilor locali** – au fost organizate sesiuni de lucru, interviuri și chestionare adresate cetățenilor, tinerilor, mediului economic, ONG-urilor și reprezentanților cultelor.
4. **Elaborarea analizei SWOT și identificarea priorităților** – analiza punctelor forte și vulnerabilităților locale a permis formularea direcțiilor strategice și a oportunităților de investiții.
5. **Redactarea strategiei și validarea documentului** – documentul final a fost supus consultării publice, corectat în funcție de observațiile primite și adoptat de autoritățile locale.

1.2. Sursele de date utilizate

Analiza diagnostic a fost fundamentată pe următoarele categorii de date:

- **Statistici socio-demografice și economice** – INS, date REVISAL, RGA 2021, Baza de date a ANAF;

- **Date spațiale și teritoriale** – Planul Urbanistic General, hărți GIS, date ANCPI și OSM;
- **Studii și documente strategice anterioare** – Planuri județene, strategii regionale, documente de proiecte PNRR/PNDR;
- **Date colectate local** – prin chestionare, consultări tematice, observații directe și contribuții ale actorilor locali.

1.3. Principii metodologice aplicate

Strategia a fost construită conform următoarelor principii:

- **Abordare integrată** – dezvoltarea este tratată în interdependență între dimensiunile socială, economică, de mediu și instituțională;
- **Participare publică** – cetățenii au fost implicați activ în definirea viziunii și priorităților locale;
- **Coerență cu documentele naționale și europene** – strategia este aliniată cu obiectivele PNRR, Agenda 2030 și Pactul Verde European;
- **Flexibilitate și adaptabilitate** – strategia permite ajustări ulterioare, în funcție de resursele disponibile și contextul emergent;
- **Orientare spre rezultate** – fiecare pilon strategic este corelat cu obiective clare și seturi de proiecte măsurabile.

1.4. Instrumente și tehnici utilizate

În cadrul procesului au fost folosite următoarele instrumente și metode aplicate:

- Analiza SWOT;
- Chestionare de opinie distribuite fizic și online;
- Interviu semi-structurate cu actori locali;
- Cartografiere participativă a resurselor și problemelor;
- Matrice de prioritizare a proiectelor (impact vs. fezabilitate);
- Ateliere de planificare strategică și brainstorming în comunitate.

Prezenta strategie de dezvoltare locală a fost realizată pe baza informațiilor și datelor disponibile la momentul redactării, precum și în urma consultărilor publice, analizelor teritoriale și documentațiilor puse la dispoziție de către autoritatea publică locală a Comunei Bistrița Bârgăului.

Elaboratorii documentului nu își asumă responsabilitatea pentru eventualele erori, omisiuni sau neconcordanțe care ar putea rezulta din date incomplete, neactualizate sau incorect transmise de terți. În cazul în care în perioada de implementare vor interveni modificări legislative, schimbări de context local sau apariția unor noi surse de finanțare, strategia poate suferi ajustări, conform deciziilor autorităților competente. Documentul are un caracter orientativ și programatic, iar utilizarea lui în scopul dezvoltării proiectelor, atragerii de fonduri sau planificării bugetare trebuie realizată cu respectarea cadrului legal aplicabil și în baza unei documentații tehnico-economice actualizate.

Informațiile incluse reflectă interpretarea profesionistă a specialiștilor implicați în redactare, în baza celor mai bune practici în domeniul planificării strategice locale. Strategia nu substituie documentațiile tehnice, proiectele cu indicatori sau studiile de fezabilitate necesare pentru implementarea propriu-zisă a intervențiilor propuse.

I. Informații de bază

Cadrul natural

1.1 Așezare geografică

1.1.1 Generalități

Comuna Bistrița Bârgăului este așezată în Depresiunea Bistrița Bârgăului. Din culoarul larg al Văii Bârgăului, la extremitatea lui nord-vestică, se profilează pitoreasca depresiune Bistrița Bârgăului, străjuită spre sud de crestele semețe și înalte ale Munților Călimani, iar spre nord de prelungirile Munților Bârgăului, deschizându-se larg spre vest. Depresiunea este drenată de râul Bistrița Ardeleană, având o altitudine cuprinsă între 598 m, la ieșirea din defileul Colibița-Bistrița Bârgăului și 465 m la confluența cu râul Tiha, având o lungime de 8 km.

Depresiunea Bistrița Bârgăului se impune ca o unitate bine definită față de regiunile montane din jur. Trăsătura dominantă este dată de peisajul specific al ariei depresionare, care rezultă din contrastul izbitor dintre relieful zvelt și înalt al formelor montane și relativ scunde din vatra depresiunii unde se conturează deosebit de clar ansamblul complex al tipurilor de relief ce alcătuiesc spațiul depresionar.

Trecerea de la spațiul depresionar la masivele din jur se face treptat, prin trepte și terase, interfluvii, pe alocuri prin forme piemontane ușor fragmentate de o rețea torențială ce nu a avut posibilitatea să se adâncească având în vedere structura geologică.

În ceea ce privește denumirea depresiunii și localității, aceasta are la origine cuvintele slave „bâstro” care înseamnă repede, probabil după apele repezi ale râului Bistrița și „bârg” care după N. Drăgan înseamnă ascunzătoare, vizuină, loc de refugiu al celor certați cu autoritățile.

1.1.2 Componentă

Legătura cu celelalte localități ale Văii Bârgăului și cu reședința de județ se face pe șoseaua secundară DN 17A, care leagă Prundu Bârgăului de noua localitate Colibița, precum și pe calea ferată Bistrița-Bistrița Bârgăului.

Indicii geografici arată că centrul localității Bistrița Bârgăului se găsește la intersecția paralelei 47°12' N și meridianului 24°47' E.

Satul Bistrița Bârgăului se suprapune aproximativ peste Depresiunea Bistrița Bârgăului, iar din componența comunei mai face parte și satul Colibița care se găsește la o distanță de 18 km de centrul comunei, sat strămutat, construit din temelii, odată cu construcția barajului, ale cărei ape au acoperit fosta vatră a satului. În prezent Colibița are legături atât cu centrul de comună pe șoseaua DN 17A cât și cu satul Mureșenii Bârgăului, prin înșeuarea Blajului.

1.2 Relief și soluri

Sub aspect geologic, Depresiunea Bistrița Bârgăului este situată la contactul dintre masivul eruptiv al Munților Călimani și formațiunile sedimentare ale Munților Bârgăului, individualizându-se ca o unitate depresionară bine definită cu o diferență de nivel de aproximativ de 1000 m față de masivele montane care o încadrează.

Fiind situată în spațiul montan se încadrează în rândul depresiunilor intramontane (N. Popescu, 1972), având o altitudine medie de 580 m.

Configurația zonei depresionare este dată de acțiunile agenților interni și externi, care au acționat diferențiat, în funcție de natura rocilor, de configurația reliefului, de acțiunea agenților

externi, mai ales de eroziunea accelerată a rețelei hidrografice, cu un debit bogat și relativ constant, care a înlăturat complet placa de natură vulcanică și adâncindu-se puternic în formațiunile sedimentare, a creat prin modelare forma actuală a depresiunii.

După V. Gârbacea (1960), depresiunea Bistrița Bârgăului s-ar încadra în Depresiunea Iad-Bârgău, care în partea de est are configurația unei albie cu două tentacule asimetrice ce se întind până la ieșirea din defilee a celor două artere hidrografice, Bistrița și Tiha (Bârgău), care împreună cu afluenții au contribuit la formarea celor două bazine depresionare.

În funcție de distribuția marilor unități de relief, depresiunea Bistrița Bârgăului se încadrează în depresiunile intramontane, fiind suspendată, adică situată în spatele unor chei (Colibița-Bistrița Bârgăului), este o depresiune de eroziune diferențială în roci neomogene, o depresiune de decopertare vulcanică, rezultată în urma erodării unor roci subiacente mai moi, prin înlăturarea formațiunilor vulcanice, mai dure și prin acțiunea energetică a rețelei hidrografice care a spart și înlăturat prin subsăpare placa de aglomerate (U. Naum, Gr. Moldovan, 1977).

Dezgolirea sedimentului în cadrul bazinului, modelarea și evoluția reliefului colinar, reflectă activitatea dinamică a rețelei hidrografice. Valea Bistriței Ardelene împreună cu afluenții ei a imprimat forma și configurația actuală a zonei depresionare.

Ca vârstă, depresiunea ar fi probabil levantin-cuaternară sau chiar cuaternară (I. Sârbu).

Limita de est începe la ieșirea Bistriței Ardelene din defileul Colibița-Bistrița-Bârgăului, urcă spre nord pe Pârâul Arșiței, care desparte zona depresionară de culmea eruptivă Piatra Mare, se îndreaptă apoi spre vest pe o linie sinuoasă care ajunge în culmea eruptivă Piatra Bridireiului (1107,9 m). De aici coboară spre nord-vest pe interfluviul care constituie cumpăna apelor dintre Bistrița Ardeleană și Tiha (Dealul Poderei, 715 m), cu o înclinație nord-vest - sud-est până la confluența celor două văi, la Prundu Bârgăului.

Limita de sud este cea care separă depresiunea de rama montană nord-vestică a Munților Călimani, cu o linie sinuoasă datorită morfostructurii reliefului. Această linie pătrunde adânc pe axul văilor (Ciorii, Blidireasa, Pietroasa), care datorită eroziunii regresive au pătruns adânc în rama montană, dând depresiunii o configurație tentaculară, cu înaintări pe văi și retrageri pe interfluvii.

De la confluența celor două văi, limita sudică urcă pe dealul lui David (950 m), traversează zona de izvoare a Văii Ciorii, se retrage mult pe interfluviul Dealul Coștiub - Dealul Blidireasa (1100 m), apoi pătrunde din nou pe Valea Blidiresei până la izvoare, trece prin Dealul Sâmegea (1200 m), înaintează pe o înălțime de 900 m, până la izvoarele Pârâului Sâmegea, ocolind apoi pe la sud de Culmea Cresta Albă-Paltinul 1250 m, ajunge în bazinul Văii Pietroasa unde pătrunde adânc în rama montană, înaintează până aproape de Vf. Vulturul (1501 m), traversează pe Pârâul Caldu, traversează izvoarele și se retrage spre interiorul depresiunii conturând Bazinul Văii Pietroasa. Limita urmează apoi direcția est în Culmea Leorda (1100 m), pătrunde pe izvoarele Pârâului Leorda apoi ajunge în bazinul Văii Tătarca, trece pe sub Vf. Tătarca (1246,7 m), se retrage sub Stâncile Țapului și închide acest bazin. După o linie sinuoasă cu intrări și retrageri pe zona de izvoare a pâraielor Puiului, Șipota, Macri, și Ciupului, coboară pe versantul abrupt al Pârâului Ciupului până în axul Bistriței Ardelene, la ieșirea din defileu.

Evoluția paleogeografică a zonei depresionare s-a desfășurat în concordanță cu evoluția paleogeografică a bazinului Transilvaniei și a Carpaților Orientali.

Regiunea muntoasă este situată în partea de sud și aparține Munților Călimani și în partea de nord de câteva culmi ale Munților Bârgăului.

Munții Călimani reprezintă cel mai înalt masiv vulcanic din țară, constituind prin creasta principală, linia de separație dintre patru județe: Harghita, Suceava, Mureș și Bistrița-Năsăud.

Spre Podișul Transilvaniei, Munții Călimani coboară sinuos, în interiorul județului nostru fiind inclusă numai partea nord-vestică limitată în sud de culmea principală care pleacă din Poiana Tomii (1468 m), peste dealul Cofii, Moldoveanca (1570 m), Piatra lui Irimie, Bistriceiorul (1990 m), în continuare spre nord Struniorul-Viișoara-Buba. Această unitate este fragmentată de râurile care au pătruns adânc în interiorul ei; în momentul de față se mai păstrează vechile cratere asupra cărora și-a lăsat amprenta glaciațiunea cuaternară. Relieful care coboară spre depresiunea Bistrița Bârgăului s-a modelat pe aglomerate andezitice, dispuse sub forma unor blocuri de 30-40 m înălțime, lave andezitice, tufuri, în strate paralele, orizontale sau în trepte, toate dovedind erupții succesive.

Versantul nord-vestic al Călimanilor, deși mai puțin fragmentat, constituie obârșia rețelei hidrografice bine dezvoltate.

Masivitatea accentuată și structura geologică a Munților Călimani justifică lipsa pasurilor, acestea fiind substituite de poteci care urmăresc văile, acolo unde nu sunt prea sălbătice, sau mai frecvent interfluviile, inclusiv creasta principală.

Munții Bârgăului mărginesc depresiunea spre sud printr-o culme limitată între valea Bistriței Ardelene și valea Tiha, în care se ridică impozante două vârfuri: Piatra Mare și Bridireiul.

Munții Bârgăului sunt caracterizați prin peisajul lor complex, determinat de existența vulcanismului subcrustal intercalat în sedimentar, prin masivitatea mai redusă, relief monoton, cu forme aproape plane cu defilee și pasuri.

Sunt alcătuiți din roci sedimentare (marne, argile, gresii) și vulcanice (în special andezite).

Formațiunile eruptive sunt bine împădurite, acoperite cu pășuni și fânețe pe care s-au așezat gospodăriile locuitorilor.

Din cele două masive muntoase care încadrează depresiunea, se desprind o serie de dealuri care coboară sub formă de culmi. Astfel din Munții Bârgăului se ridică Piatra Bridireiului (1179 m), din care coboară radiar Delul Podișor (915 m), Dealul Ciliei (690 m), Dealul Poderei (610 m), Dealul Strâmba (655 m) și o altă serie spre nord și nord-vest.

Din rama muntoasă a Munților Călimani, coboară spre nord și nord-est câteva dealuri colinare, printre care Dealul Cotului (860 m), Dealul Blidiresei (859 m), Dealul Pascului (780 m), Dealul Alb (907 m), Dealul Pietros (890 m), Dealul Leorda (880 m) și Dealul Tătărcii (866 m).

Dealurile colinare se caracterizează prin culmi repezi în amonte și domoale spre aval, martori de eroziune și înșeuări, iar pe versanți se dezvoltă procese de pantă (alunecări, surpări, prăbușiri, aluvii, diluvii, coluvii, organisme torențiale, etc.). De obicei sunt bine împădurite, au pante destul de accentuate și o rețea hidrografică bine dezvoltată.

În partea de sud și sud-est se individualizează Dealul Blidiresei (859 m) limitat între Valea Blidiresei și Valea Sâmegea, apoi pe direcția sud-nord se ridică culmea Creasta Albă cu Vf. Paltinu (1175 m) între Valea Pietroasa de Jos, Dealul Pietros (890 m) între Pietroasa de Jos și Pietroasa de Sus, Dealul Leorda (880 m) între Pietroasa de Sus și Dalea Tătărca și Dealul Tătărca (1247 m) între Valea Tătărca și Pârâul Macri.

Toate aceste interfluvii au aspect ascuțit, se caracterizează printr-o densitate accentuată a fragmentării reliefului, amplificată de energia mare a reliefului. Culmile cu orientare sud-vest – nord-vest au o înclinare inversă structurii, majoritatea se termină cu cueste, pe abruptul cărora

au loc numeroase procese de pantă: (alunecări, surpări, prăbușiri, torențialitate pe versanții rezezi, unde se dezvoltă organisme torențiale).

Aceleași procese de degradare sunt întâlnite și pe o serie de interfluvii rotunjite ce se desprind din Munții Călimani, caracterizate printr-o accentuată nivelare a culmilor, ale cumpenelor de ape, prezența a numeroși martori de eroziune, rezultat al morfosculpturii și morfostructurii reliefului. Asemenea interfluvii sunt Dealul Feții (700 m) între Valea Ciorii și Valea Blidiresei, Dealul Pascului (850 m) între Valea Blidiresei și Pârâul Badiului, Dealul Potecii (700 m) între Pârâul Badiului și Valea Pietroasa.

Pe partea dreaptă a Bistriței Ardelene se individualizează mai multe interfluvii ce se desprind din Piatra Bredireului. Culmea principală care coboară pe o direcție nord-vest, între Valea Bistriței și Valea Bânelor se găsește Dealul Podișor (915 m), care prezintă o suprafață rotunjită și coboară domol spre ambele văi. Între Valea Bânelor și Valea Strâmba cu aceeași orientare se găsește Dealul Ciliei (690 m), cu aspect de asemenea rotunjit. Pe direcția sud-vest se desprinde Dealul Poderei (610 m), care coboară lin în apropierea confluenței dintre Bistrița Ardeleană și Tiha, prezentând o denivelare față de Lunca Bistriței cuprinsă între 50-20 m. Pe direcția sud-est între valea Munceilor și Pârâul Ciurenilor, coboară spre Valea Bistriței în trepte destul de line Dealul Ciurenilor, iar între Pârâul Ciurenilor și Pârâul Slatinii cu același aspect, coboară Dealul Slatinii.

Relieful de acumulare cuaternară, rezultat prin depunerile aluvio-diluvio-colviale, dar mai ales prin acțiunea torențială, fluviatilă a rețelei hidrografice, care prin procesul morfogenetic de depunere a depozitelor de aluviuni cuaternare, au generat regiunea de lunci depresionare și ansamblul complexului de terase a văii principale.

Lunca reprezintă genetic relieful de acumulare cuaternar, rezultat prin complexul de depuneri aluvionare. Zona de luncă sub aspectul dezvoltării, cunoaște cea mai mare extindere la limita vestică a depresiunii, la confluența Văii Bistrița cu Valea Tiha, unde poate să depășească lățimea de 1 km, iar cea mai mică la ieșirea din defileul Colibița-Bistrița Bârgăului. Este extinsă și pe o parte din afluenții mai mari (Valea Ciorii, Valea Pietroasa).

Luncile și terasele, forme de relief acumulativ, specific văilor în formă de trepte de relief, orizontal etajate, prin specificul lor, constituie vatra principalelor așezări omenești, oferind condiții economice și edilitare, iar din punct de vedere hidrologic, rezerve de apă potabilă pentru alimentarea localității.

Datorită înclinării stratelor, a mării umidități și stratului marno-argilos sunt foarte frecvente rupturile de pantă sub raport gravitațional, prăbușiri de maluri datorită acțiunii apelor curgătoare și mai ales alunecării de teren. Suprafața totală a acestora pe cuprinsul comunei este de 625 ha teren.

Procesele de pantă se materializează prin pornituri cu caracter de prăbușiri pe Dealul Feții, Dealul Slatinii, Dealul Munceilor, apoi o serie de prăbușiri pe maluri de-a lungul Văii Bistrița, Pietroasa, datorată eroziunii laterale, mai ales la viituri.

Cauzele alunecărilor de teren sunt multiple, legate de expoziția versanților, înclinarea pantelor, natura rocilor, acțiunea apei de infiltrație. Alunecarea de teren cea mai reprezentativă s-a produs pe dealul Ciurenilor, de-a lungul pârâului Ciurenilor, începând din zona izvoarelor până în albia minoră a Bistriței, respectiv până în calea ferată și stația CFR Bistrița Bârgăului.

Alunecarea a fost determinată de natura rocilor argiloase, de infiltrarea apelor de suprafață, de prezența izvoarelor de coastă, de gradul de înclinare a stratelor de profunzime alcătuite din argile, marne, tufuri andezitice accentuate de fenomenul îngheț-dezghet .

Foarte răspândite sunt și alunecările de teren active complexe, ce pun în mișcare deluviul actual și sunt răspândite pe pantele interfluviilor cu înclinare între 3 - 5 grade, cu alternanțe de roci argilo-nisipoase și un procent ridicat de umiditate. Tot pe interfluviile cu pante accentuate și în zona ramei montane se întâlnesc alunecări uscate sub formă de brazde – Blidireasa, Pietroasa, versantul stâng al Văii Bistrița, etc.

1.2.1 Resursele de sol și potențialul productiv al acestora

Existența unor condiții litologice, climatice și de vegetație justifică în această zonă prezența mai multor tipuri de soluri, care se împart în două grupe: soluri zonale și azonale.

Solurile zonale sunt răspândite mai ales în sectorul montan, cu altitudini peste 750 m. Dintre acestea menționăm:

Solurile brune podzolice, care se formează sub pădurile de fag, uneori în amestec cu coniferele, având limita inferioară în jur de 1000 m. Podzolirea este influențată de substratul litologic, roci afânate, permeabile, cu cantitate mare de argilă. Aceste soluri se caracterizează prin apariția orizontului podzolit, cu reacție acidă, sunt mai puțin profunde și conțin schelet. Aceste soluri sunt mai răspândite pe Dealul Feții, D. Blidiresei, D. Creasta Albă, D. Pietros, D. Leorda, în jurul Pietrei Bridireiului, precum și pe văile care despart între ele aceste dealuri.

Însemnătatea lor economică se rezumă la faptul că pe ele cresc pădurile de conifere și foioase, datorită caracterului lor acid nu pot fi folosite în agricultură.

Solurile brune acide și brune gălbui, obișnuite al pădurilor de fag sunt predominant acide, datorită climatului umed și răcoros care se menține tot timpul anului. Profilul acestui sol este bogat în schelet până la suprafață, cantitatea de humus poate să ajungă la 20 – 25 %. Humusul adunat la suprafață este moderat sau mult mai acid, nesaturat în baze. Au o fertilitate scăzută, pentru sporirea căreia este necesară administrarea îngrășămintelor organice și minerale.

Solurile brune de pădure sunt soluri formate pe substrat sedimentar constituit din argile, gresii, marne și tufuri vulcanice, sub o vegetație de foioase, la altitudini între 700 - 800 m, sunt slab permeabile, dar pe ele se dezvoltă păduri cu o productivitate ridicată.

Suprafețe întinse din aceste soluri au fost luate în cultură după defrișarea pădurilor, folosindu-se ca teren arabil, pentru pomicultură sau fânețe. Aceste soluri le găsim răspândite la baza interfluviilor precum și pe văile importante ca Valea Ciorii, Blidireasa, Pietroasa, Bânelor.

Solurile azonale: ocupă zonele mai joase, sub 700 m, inclusiv lunca, fiind formate pe nisipuri, mături, sau zonele mai înalte pe marne, argile, sub o vegetație lemnoasă de zăvoaie sau asociată cu ierburi.

Din categoria solurilor azonale cele mai răspândite sunt solurile aluviale și aluvio - coluviale în zonele de luncă sau pe pantele mai mici și terase. Solurile sunt în general profunde luto-argiloase, cu reacție slab alcalină, cu humificare medie, humifiere scheletice.

Datorită permeabilității ridicate au mare capacitate de înmagazinare a apei, generând straturi suprafireactice a căror grosime nu depășește 2 m, constituind sursa de alimentare cu apă a localității.

Atât solurile aluviale, aluvio-coluviale cât și cele brune de pădure sunt favorabile dezvoltării agriculturii prin administrarea de îngrășăminte organice și minerale. Mari suprafețe din ele au fost luate în circuitul agricol fiind utilizate în pomicultură, fânețe naturale, culturi de cartofi, și mai puțin cereale.

Solurile din categoria celor brune podzolice și brune acide formate sub pădurile de rășinoase și foioase pe pante mari, în momentul defrișării, suferă o puternică eroziune atât datorită exploatării cât și tăierii de drumuri, motiv pentru care este necesară reîmpădurirea imediată după exploatare, altfel suprafețe mari sunt supuse degradării.

1.3 Clima

Prin poziția sa geografică, comuna Bistrița Bârgăului se încadrează în sectorul de climă temperat-continentală moderată, supus adeseori advecției aerului polar maritim cu o activitate frontală foarte frecventă.

Clima este determinată de principalele centre barice de acțiune ale masei atmosferice din spațiile europene, anticiclonele dinamic subtropicale al Azorelor, anticiclonele termice continentale Euroasiatic și minimul asiatic, depresiunile din Marea Mediterană și cele din nordul Oceanului Atlantic – minima islandică.

Circulația generală din timpul iernii este deosebită de cea din timpul verii. Iarna predomină invaziile de aer de natură polar maritimă sau maritimă arctică din nord-vest, iar vara cele de aer cald temperat maritim din sud-vest. Ca urmare a influenței predominant vestice, amplitudinile termice diurne și anuale sunt mai mici decât în restul țării la aceeași latitudine.

Dacă masele de aer sunt deplasate din sistemele barice din vest, de pe ocean, acestea sunt iarna umede și relativ calde iar vara sunt umede și răcoroase. Dacă sunt din direcție estică, de pe continent, acestea sunt geroase iarna și uscate și calde vara.

Durata de strălucire a soarelui prezintă intensități diferite în timpul anului. Urmărită pe luni, durata de strălucire a soarelui înregistrează cea mai înaltă cifră în lunile iunie-iulie-august (între 240-296 ore), iar cea mai scăzută în luna decembrie (27-50 ore). Durata medie de strălucire este de sub 1900 ore.

1.3.1 Temperatura aerului

Urmărind temperaturile medii anuale înregistrate la Stația meteorologică Bistrița și cele înregistrate de S.G.A. Bistrița din zona lacului de acumulare Colibița, se constată că în anii 1949, 1951, 1958 și 2007 s-au semnalat cele mai reduse valori medii anuale (+ 9,5 și + 10,2 grade), iar în anii 1964, 1965, 1969 și 1985 cele mai scăzute valori medii anuale (+ 6,1 și + 7,7 grade C).

Temperatura medie anuală coboară sub 0 grade în regiunile montane la peste 1000 m altitudine. Mersul anual al temperaturii aerului este tipic continental cu o maximă în luna iulie și o minimă în luna ianuarie.

Valorile extreme înregistrate în Bistrița Bârgăului au fost de 33 grade C maximă absolută la data de 2 iulie 1967 și de - 34,5 grade C minimă absolută înregistrată la data de 12 ianuarie 1985.

În timpul anului, temperatura crește și descrește treptat, fără salturi bruște, dăunătoare plantelor de cultură. În timpul verii nu se produc călduri excesive. În timpul iernilor cu regim anticlionic se creează inversiuni de temperatură astfel încât în regiunile înalte aerul este mai cald decât în depresiune, unde se acumulează aerul mai rece. Ca urmare a acestor inversiuni termice se formează ceața, bruma și norii stratiformi.

Sectorul cu climă de munte se caracterizează prin condiții favorabile dezvoltării pădurilor cu excepții legate de fragmentarea reliefului, adâncimea văilor, expunerea versanților față de radiația solară și de circulația atmosferică predominant vestică.

Repartiția temperaturilor medii anuale a aerului înregistrează, în cadrul depresiunii, diferențieri valorice care se datoresc versanților, gradului de acoperire cu vegetație și mai ales

masivității reliefului, care prin altitudinea sa determină o zonalitate verticală a temperaturilor medii ale aerului. Gradientul termic general este de aproape 1 grad la 100 m, cu ușoare abateri în zona alpină, unde valorile lui pot depăși 1,2 grade C la 100 m.

Datele medii de apariție a valorilor diurne sub 0 grade, apar în prima decadă a lunii octombrie în zona muntoasă, iar de dispariție în ultima decadă a lunii aprilie, rezultând o durată cu temperaturi negative ale aerului între 120 - 160 de zile. În zona de vale, valorile diurne sub 0 grade apar în prima decadă a lunii noiembrie și dispar în ultima decadă a lunii martie, rezultând astfel în medie 110 - 120 zile. Numărul mediu de zile de vară este între 50 - 80, iar a celor de iarnă între 90 - 130 zile.

Înghețurile timpurii apar din luna octombrie, dar cele permanente încep din luna noiembrie, după care solul nu se mai dezgheață până în prima decadă a lunii martie, de multe ori se prelungește până în aprilie. În zona înaltă, înghețul începe mai repede, din luna septembrie și întârzie până în aprilie.

1.3.2 Umiditatea aerului

Reprezintă o caracteristică a climei ce variază în raport cu altitudinea, expunerea versanților și anotimpul.

În regiunile din vale, valorile medii anuale ale umidității absolute sunt cuprinse între 5 - 6 grame/mc, pe când în regiunea montană ajunge la 3 grame/mc. Diferențe sensibile se resimt între anotimpurile extreme. În anotimpul rece, valorile medii anuale ale umezelii absolute sunt de cca 6 grame/mc, iar în anotimpul cald de 9 grame/mc.

Umiditatea relativă în cursul anului se caracterizează prin valori ridicate din august până în decembrie (80 - 88%) și mai scăzute din martie până în mai (65 - 70%).

Nebulozitatea, este un element climatic dintre cele mai caracteristice, influențând mersul temperaturilor aerului, luminozitatea, etc. Se află în strânsă relație cu altitudinea, cu o ușoară diferențiere dată de apropierea de rama montană. Valorile mai ridicate se datoresc ascensiunii dinamice a aerului umed.

Valoarea medie anuală a nebulozității este între 5 - 6 zecimi. În cursul anului, valorile nebulozității scad continuu din luna ianuarie (6 zecimi) datorită stabilității și cantonării aerului rece în zonele mai joase, până în luna august (4 - 6 zecimi), care se datorează descendenței aerului și destrămării norilor.

Valorile maxime ale nebulozității se observă în luna decembrie când fronturile dinspre Oceanul Atlantic, trec frecvent peste cea mai mare parte a țării.

În ceea ce privește frecvența nebulozității medii, teritoriul comunei se încadrează în izoliniile de 80 de zile cu cer senin și peste 180 de zile cu cer acoperit.

1.3.3 Precipitațiile atmosferice

Repartiția precipitațiilor în regiune este determinată de circulația atmosferei în sud-estul Europei, fiind în strânsă corelație cu altitudinea. Ploile de origine ciclonică sunt strâns legate de minima din Marea Adriatică, iar ploile de relief se datoresc proceselor frontale advective.

Cea mai mare parte a precipitațiilor cad în sezonul cald (1 aprilie - 30 septembrie), când este și maxima de 90 mm/mp, în luna august, iar cele mai puține precipitații cad în sezonul rece (1 octombrie - 30 martie), când întrunește și minimumul de 7 mm/mp, în februarie.

Media anuală a precipitațiilor în depresiunea Bistrița Bârgăului este de 830 mm/an, diferențindu-se zona montană a Călimanilor care primește cantități abundente de 100-1200 mm/an, datorită expunerii nord-vestice, pe când în zona depresionară media este mai scăzută la 600-700 mm/an.

O consecință a regimului variabil al circulației generale a atmosferei și a radiației solare este diferențierea precipitațiilor pe anotimpuri. În timpul iernii, zona primește între 12 - 15 % din cantitatea medie anuală, primăvara 25 - 28 %, vara se înregistrează cea mai mare cantitate de 37 - 43 %, în timp ce toamna doar 14 - 23 %.

Făcând analiza lunară, se observă că cele mai reduse precipitații se înregistrează în luna februarie, cu 20 - 40 mm, iar luna cea mai ploioasă este iunie, cu 110-120 mm, ca o consecință a dezvoltării anticlonului azoric care favorizează formarea norilor și căderea unor însemnate cantități de precipitații pe partea sa anterioară.

Cu o așezare orientată spre direcția nord-vest sud-est, comuna Bistrița Bârgăului are o largă deschidere spre masele de aer care vin dinspre vest, prezentând o diferențiere a fenomenelor meteorologice dată de altitudine și masivitatea munților Călimani.

1.4 Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică este bogată și bine reprezentată, fiind tributară Someșului Mare prin colectorul său Șieul.

Valea Bistriței Ardelene constituie cursul principal care își are izvoarele în Munții Călimani, sub Bistriceiorul (1990 m). De la izvoare până la depresiunea Colibița are un curs monoton, cu viteză foarte mare, dată de diferența mare de nivel, cu cascade și repezișuri, unde apare la suprafață roca dură. În depresiunea Colibița curge mai domol până la lacul format în urma construirii barajului de la Colibița. În această parte primește ca afluenți mai importanți Pârâul Colbu, care izvorăște de sub Piatra lui Irimie (Munții Călimani), Valea Măgurii, pârâul Hanganilor din Munții Bârgăului.

În aval de baraj, pe o distanță de 6 Km, Bistrița curge printr-un defileu cu pereți abrupti, prăpăstioși, alcătuiți din andezite, care se ridică pe ambele maluri ca martori de eroziune, dând forme bizare, îmbrăcate în vegetație. În acest sector primește ca afluenți Repedele, care izvorăște de sub Piatra lui Orban, Stegea, Șoimul de Sus, Șoimul de Jos, care izvorăsc de sub Poiana Calului, de pe partea stângă, cu un aport mai mare de apă, apoi o serie de pâraie de pe partea dreaptă (Pârâul Moise, Pârâul Tinos), cu aport mai mic.

La ieșirea din defileu, cursul apei se liniștește, Bistrița formând o luncă aluvionară care se lărgeste pe măsură ce se apropie de confluența cu Valea Tiha. Din zona depresionară primește o serie de afluenți mai mari. Mai întâi Pârâul Macri, Puiului și Tătarca, care izvorăsc din dealul Tătarca, Pietroasa care izvorăște de sub Piatra Deșălată și este cel mai lung având peste 7 km lungime și o suprafață a bazinului de 22 kmp, apoi Valea Blidireasa care izvorăște de sub Sâmegea, Valea Ciorii care izvorăște de sub Dealul Jauchi, toate cu lungime între 3 - 8 km, iar afluenții care vin din partea dreaptă (Valea Munceilor, Pârâul Ciurenilor, Pârâul Slatinii, Pârâul Lucăcesii, Valea Bârnelor), sunt mai scurți, cu lungimi între 1 - 3 km, cu un aport de apă mai redus, unii semipermanenți.

Până la confluența cu Valea Tiha, Bistrița Ardeleană are o lungime de 28 Km și o suprafață a bazinului de 225 kmp.

Rețeaua hidrografică are valori ridicate cuprinse între 0,7 - 0,9 km/kmp, datorită rețelei ramificate de pâraie și râuri, alimentate din depozitele de grohotișuri de pantă, cu posibilități

de reținere a apei în perioadele ploioase sau de topire a zăpezilor și de cedare a apei în perioadele mai secetoase.

Ca surse de alimentație, se remarcă o predominanță superficială (pluvio-nivală), în procent de 60 %, aportul apelor subterane fiind moderat, cu un aport mai mare al apelor freactice din terase și lunci.

După valorile scurgerii valea Bistriței Ardelene se încadrează tipului vest-carpatic, caracterizat prin topiri parțiale iarna, urmate de apele mari de primăvară (care au de obicei două vârfuri), după care scurgerea scade până la începutul verii, când apar viiturile de vară. Urmează o perioadă de ape mici, apoi apele mari de toamnă.

Scurgerea medie lunară cea mai mică se înregistrează în lunile decembrie – ianuarie, 5 - 10%, februarie - martie 7 - 20 %, în luna aprilie volumul scurs ajunge la 17 %, valori mai mari apar în luna mai 5 - 15 %, datorate topirii zăpezilor, apoi scurgerea medie scade continuu până în septembrie - octombrie la 2 - 5 %.

Aceleași caracteristici ies în evidență dacă analizăm scurgerea sezonieră.

În timpul iernii, datorită temperaturilor scăzute, Bistrița Ardeleană și afluenții săi sunt alimentați exclusiv din ape subterane, precipitațiile solide se acumulează, de aceea scurgerea se menține între 15 - 25 % din cea anuală. Primăvara, scurgerea sezonieră prezintă cea mai mică variație teritorială dar și valorile anuale cele mai ridicate, 40 - 50 %, datorită ploilor și topirii zăpezilor acumulate iarna, precum și solului înghețat care nu permite infiltrarea și evapotranspirația care este foarte mică .

Datorită topirii întârziate și prelungite, în această zonă valorile cele mai ridicate ale scurgerii apar în luna mai.

Vara, când alimentarea se face din ploi, apele subterane și zăpada care a rămas netopită, scurgerea sezonieră este redusă la jumătate față de primăvară (20 - 25 %).

Toamna, odată cu scăderea cantităților de precipitații, a aportului redus de ape subterane, scurgerea este cea mai redusă (8 - 16 %).

Scurgerea medie multianuală înregistrată la postul hidrometric Bistrița Bârgăului este de 3,80 mc/sec. Valoarea cea mai scăzută a debitului Bistriței Ardelene, la acest post, a fost înregistrată la 6 decembrie 1978 și a fost de 0,09 mc/sec, iar valoarea cea mai ridicată a fost viitura din 13 mai 1970 când s-au înregistrat 192 mc/sec.

1.4.1 Viiturile și originea lor

O caracteristică importantă a râurilor țării noastre o constituie existența, în cursul anului, a unor ape mari și viituri produse ca urmare a topirii zăpezii, căderii ploilor sau a suprapunerii acestor fenomene. Mărimea și durata acestora se află sub influența directă a condițiilor fizico - geografice, dintre care elementul climatic reprezentativ sunt precipitațiile, apoi factorii morfometrice legați de suprafață, relieful bazinului de recepție, solurile, vegetația, structura geologică, etc.

În majoritatea cazurilor, debitele maxime anuale sunt de proveniență pluvială (50 %), apoi de proveniență combinată pluvio-nivală și abia între 3 - 4 % sunt exclusiv din topirea zăpezii. Din analiza frecvenței apelor mai reiese că numărul maxim de vârfuri au loc primăvara (30 - 50 %, iar cel minim toamna (10 - 20 %).

Ape foarte mari de primăvară au fost înregistrate în anii 1888, 1913, 1964, 1970, 1974, 2006. Viitura din mai 1970, cea mai mare pe Bistrița Ardeleană, a fost provocată de ploile abundente,

torențiale din perioada premergătoare, precum și din topirea zăpezilor care, la altitudinea de peste 1000 m, s-au topit în perioada 5 - 13 mai.

Cu această ocazie întreaga comună Bistrița Bârgăului a fost afectată, fiind distruse 143 ha teren agricol, 64 case, din care 11 case distruse complet, 1,6 km drumuri, apoi căi ferate, linii electrice, linii telefonice, poduri, pagubele atingând sume importante.

Fenomenele de iarnă se manifestă prin gheață la mal, năboi, pod de gheață.

Înghețul la mal apare în general la 4 - 5 zile după scăderea temperaturii sub zero grade, cel mai timpuriu în această zonă, în prima decadă a lunii noiembrie, distingându-se o zonalitate verticală între zona de luncă și afluenții montani.

Formarea podului de gheață are ca date medii între 21 - 25 decembrie, având o durată medie între 20 - 25 zile, în anii mai reci chiar mai lungă (în 1953 - 54 a fost de 94 zile). Dispariția fenomenului de iarnă se produce în ultima decadă a lunii martie datorită văilor adânci și împădurite de pe versantul nordic al Munților Călimani.

1.4.2 Apele freatice

Au fost identificate în terasele aluvionare, conuri de dejecție, depuneri aluvionare de luncă, la adâncimi variabile, între 1 - 20 m.

Formațiunile sedimentare vechi acumulează în stratul deluvial nisipos, un volum apreciabil de ape subterane, dând naștere la numeroase izvoare de apă potabilă cu mineralizare moderată (200 - 250 mg/l) și cu debite relativ constante. Zona montană a rocilor eruptive se caracterizează prin slabă reprezentare a apelor subterane sau prin lipsa totală a acestora. În depresiunea Bistrița Bârgăului au fost semnalate și unele izvoare cu ape sărate numite știubea a căror apă a fost folosită de localnici mult timp (dealul Slatinii, dealul Slătioara).

În tratarea rețelei hidrografice, un loc important îl ocupă lacul de acumulare Colibița.

1.4.3 Lacul de acumulare Colibița

Acumularea Colibița este amplasată pe cursul superior al râului Bistrița Transilvană, la cca 40 km amonte de orașul Bistrița, afluent de ordinul 2 al râului Someș, la cca 400 m de confluența cu pârâul Repedele, între localitățile Bistrița Bârgăului și Mița. Lacul de acumulare de la Colibița are suprafața de 270 ha, lungimea de 13 km și volumul de 65 milioane metri cubi fiind situat la o altitudine de 900 de metri.¹

Bazinul hidrografic de pe care se colectează apele acestei acumulări este situat în depresiunea creată între Munții Călimani și Bârgăului, având o suprafață de aproximativ 133 kmp.

Din punct de vedere geologic, regiunea se caracterizează prin prezența rocilor vulcanice, în care predomină aglomerate vulcanice și rar andezite.

Amenajarea hidrografică Colibița a fost justificată de satisfacerea următoarelor folosințe principale:

- Asigurarea cu apă potabilă a municipiului Bistrița și a unor localități riverane cursului principal;

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Barajul_Colibi%C8%9Ba

- Crearea unui potențial hidroenergetic valorificabil prin U.H.E.² Colibița;
- Atenuarea undei de viitură pentru combaterea inundațiilor de-a lungul râului Bistrița;
- Combaterea eroziunii solului;
- Dezvoltarea unor activități turistice și piscicole.

Acumularea Colibița a fost executată ca urmare a Decretului Consiliului de Stat a RSR Nr. 239/1977. Lucrările de construcții montaj au început în anul 1977 și au fost finalizate în trimestrul I al anului 2000.

Conform proiectului, schema de amenajare hidroenergetică cuprinde:

- Barajul Colibița;
- Priza de apă pentru U.H.E. Colibița;
- Conducta metalică de aducțiune având un diametru de 2.200 mm și o lungime de 225 m;
- Galeria de aducțiune de 2.800 mm și o lungime de 6.500 m;
- Nodul de presiune format dintr-un castel de apă, casa vanelor și conducta forțată, având un diametru de 2000 mm și o lungime de 233,00 m;
- Uzina hidroelectrică tip puț, cu o putere instalată de 21 MW, o cădere brută de 195,00 m și debit instalat de 15,50 mc/sec;
- Bazinul de compensație;
- Captări secundare pe traseul aducțiunii.

Barajul Colibița constituie obiectul principal al amenajării. Corpul barajului este din anrocamente de piatră de foarte bună calitate, provenită din rocă andezitică extrasă din cariera Pietriceaua, situată la aproximativ 10 km în amonte.

Masca de etanșare a fost executată pe un strat suport realizat la rece din piatră împănată și șlam bituminos, în grosime de 20 cm.

Etanșarea în adâncime, respectiv impermeabilizarea rocii de fundație a barajului este realizată printr-un voal de etanșare format din două șiruri principale de injecții pe tot conturul baraj - rocă și două șiruri de consolidare desfășurate numai în zonele de contact albă - versanți.

Caracteristicile principale, tehnice și funcționale ale barajului în fază finală sunt:

- Cota minimă a fundației 713,00 mdNM
- Cota coronamentului 805,00 mdNM
- Înălțimea maximă a barajului 92,00 m
- Lățimea coronamentului 10,00 m
- Lungimea coronamentului 251,50 m
- Lățimea maximă la bază 288,50 m
- Volumul total al umpluturilor 1.610.000,00 mc
- Cota nivelului normal de retenție 797,54 mdNM
- Cota nivelului maxim extraordinar 805,10 mdNM
- Cota nivelului minim de exploatare 740,00 mdNM
- Volumul total al acumulării 101,11 mil.mc
- din care pentru atenuarea viiturilor 25,98 mil mc
- Suprafața lacului 270 ha.

² Uzina Hidroelectrică Colibița

Amplasamentul acumulării Colibița se situează în zona seismică 6, conform STAS 11.100/1-977, construcțiile fiind proiectate la un grad de seismicitate 6 + 1 pe scara Mercalli. Conform prevederilor din proiect:

- apa provenită din precipitații căzute pe baraj, apa de șiroire de pe versanți, apa de la izvoarele din ampriză se colectează în ampriza barajului și se descarcă aval printr-un deversor de malul stâng;
- apa colectată în galeria de injecții este colectată la partea de aval a barajului și descărcată peste un deversor de mal drept;
- infiltrațiile de apă prin masca de etanșare asfaltică sunt colectate cu ajutorul unui număr de 11 tuburi verticale amplasate sub mască și care descarcă apa colectată în galeria de injecții;

1.5 Resurse

1.5.1 Resurse de apă potabilă

Râul Bistrița reprezintă sursa principală de alimentare cu apă pentru locuitorii comunei Bistrița Bârgăului. Captarea apei se face din lacul de acumulare Colibița, iar prin rețeaua de distribuție a operatorului Aquabis este asigurată alimentarea cu apă potabilă a localităților Bistrița Bârgăului și Prundu Bârgăului. Capacitatea de alimentare a apei potabile către locuitori este de aproximativ 60%.³

Pe lângă aceasta, o parte semnificativă a populației utilizează apa provenită din pânza freatică, prin fântâni și izvoare captate, realizându-și instalații proprii de alimentare cu apă prin cădere.

Apele freatice au fost identificate în terasele aluvionare, în conurile de dejecție sau în depunerile de luncă, la adâncimi cuprinse între 1 și 20 de metri. Datorită adâncimii reduse, acestea au fost interceptate ușor prin foraje sau puțuri, constituind o sursă alternativă importantă de alimentare cu apă pentru locuitori.

În ceea ce privește rețeaua de canalizare în comuna Bistrița Bârgăului, nu există o astfel de rețea. Descărcarea apelor uzate se face în fose septice particulare existente în cadrul fiecărei gospodării care are realizată o rețea de alimentare cu apă fie de la rețeaua Aquabis fie prin captarea unor izvoare. Numai în localitatea Colibița există 1,3 Km rețea de canalizare la care sunt racordate 15 % din numărul gospodăriilor din această localitate.

1.5.2 Resurse de ape minerale

Apele minerale apar pe pârâul Izvorul Lung, la cca 1 km de confluența acestuia cu Pârâul Izvorul Tomnatecului și la cca 12 km amonte de localitatea Mița. Pe malul drept al Izvorului Lung, între pârâu și drumul forestier, din andezite cu piroxeni iese la zi apa minerală a Izvorului Dălbidan sau Izvorul Lung. Captat din beton și piatră (andezit), izvorul are o apă carbogazoasă, bicarbonată, calcică, magneziană, cu un debit de 5.760 l/ 24 ore și o mineralizare de 3.480,20 mg/l.

Urmărind mai departe Izvorul Lung, pe drumul forestier, după cca 800 m ajungem la confluența unui pârâiaș cu această vale și mergând pe traseul lui găsim un alt izvor mineral. Este Izvorul din pădure, neamenajat și care apare la zi tot din andezite cu piroxeni. Debitul lui este de 28.480 l/24 ore, iar mineralizarea de 4.280,52 mg/l.

³ Potrivit informațiilor comunicate de beneficiar

Apa acestor izvoare poate fi folosită în cură internă în afecțiuni gastrointestinale și hepatobiliare, dar în același timp este și o foarte bună apă de masă.

Ivirile hidrominerale de aici, deși au un debit mare nu sunt valorificate datorită izolării lor și distanței mari față de localitatea Colibița. Ele sunt folosite numai de către localnici și turiști.

Apariția lor este în strânsă legătură cu aureola mofetică a Călimanilor.

Tot în Depresiunea Colibița, la sud de localitate și de Valea Colibiței, în locul numit Poiana Slatinei, se află două izvoare cu apă clorosodică (sărată). Izvoarele de la Poiana Slatinei sunt cunoscute de mult, au fost protejate de colibe din bârne și ținute sub cheie, iar localnicii care doreau să folosească apă sărată (șaramura) trebuiau să plătească o taxă. Azi, apa sărată de aici este rar folosită.

Pe raza localității Bistrița Bârgăului, mai sus de gară, în locul numit La Slatină găsim un izvor sărat, captat într-o fântână acoperită de o construcție de lemn datând de multă vreme, care urmează să fie amenajată într-un viitor apropiat.

Coborând pe Valea Bistriței Ardelene ajungem la confluența cu valea Blidăreasa, apoi urmărind cursul acesteia din urmă ajungem la un izvor sărat cu un debit foarte mic.

1.5.3 Resurse minerale

Pe teritoriul administrativ al comunei Bistrița Bârgăului resursa minerală aflată în exploatare este andezitul din cariera de piatră Colibița.

Din punct de vedere geografic, perimetrul administrativ al acestei cariere este amplasat la nord de lacul de acumulare Colibița, fiind delimitat la est de Vârful Măgura, la nord de Vârful Măgurița, la vest de drumul de acces spre Poiana Tomnatecului, iar la sud de coada lacului Colibița.

Altitudinea medie este de 1000 m, fiind dominată de vegetație subalpină predominantă de conifere. Terenul pe care este amplasat perimetrul de exploatare aparține Consiliului local al comunei Bistrița Bârgăului cuprins în inventarul bunurilor care aparțin domeniului public al comunei identificat cadastral: CF 501 Top 2372 la categoria neproductiv, Carieră piatră, conform Monitorului oficial al României Nr. 647 bis/anul XIV/31.08.2002.

Suprafața totală a perimetrului este de 30 ha dar lucrările de exploatare se desfășoară doar pe o suprafață de 0,5 ha care a fost delimitată topografic de 3 puncte în sistem Stereo 70.

Geologia perimetrului este caracterizată de prezența efuziunilor eruptive ale corpului magmatic Heniu, predominant andezitic cu separații dioritice sau bazaltice.

În particular, cariera Colibița face parte din lacolitul andezito-dioritic insinuat pe fractura Miroslava-Colibița.

Corpul eruptiv a străbătut formațiunile paleogene pe direcția NV-SE, formând o intriziune lineară flancată de marne corneificate. Pe colina sud estică se individualizează o intercalație lenticulară de marne corneificate stratiforme cu grosimea de 5-8 m.

Textura rocii este masivă cu structură echigranulară blasto-porfirică neorientată.

Culoarea rocii este cenușie, pigmentată cu blaste melanocrate de biotit, hornblende: comună, bazaltică și piroxeni.

Mineralogic roca este caracterizată de prezența feldspaților (andezin-oligoclaz), cuarț liber sub 2%, biotit, piroxeni și hornblendă bazaltică. Pasta este poikiloblastică vitroasă. Andezitele

microscopice indică microdiorite porfirice. Din punct de vedere mineralogic-petrografic roca corespunde categoriei roci utile pentru construcții de drumuri.

Sub aspect tectonic zăcămintul nu prezintă fenomene tectonice majore, doar fisuri, în majoritate create în urma lucrărilor de exploatare anterioare (împușcare din galerii de coastă sau găuri de sondeze).

Hidrografia: pânza freatică nu este prezentă, singurele fenomene sunt apele de șiroire rezultate din ploii sau topirea zăpezii.

Caracteristici geo-miniere: culcușul zăcămintului îl constituie fosta vatră a carierei exploatare de T.A.G.C.H. București, A.C.H. Criș-Someș – Tarnița, șantier Colibița, acoperiș inexistent.

Cariera de piatră din Colibița – Pietricica a fost deschisă de către șantierul de construcții hidrotehnice Colibița și a furnizat întreaga cantitate de rocă necesară construcției barajului. În prezent este exploatată de către SC.TRANS BITUM SRL .

Metoda de exploatare constă în extragerea rocilor prin împușcare cu explozivi amplasați în găuri de sondă. Amplasarea găurilor de sondă în lungul frontului se face pe mai multe rânduri, cu o înălțime de 10 m. După împușcare, materialul derocat este încărcat cu excavatoarele în mijloacele de transport (autobasculante sau dumpere) și transportat pământ la stația de concasare primară. După concasare și sortare se obțin următoarele sorturi : 0-4, 4-8, 8-16, 16-25 care sunt livrate diferitelor firme specializate în construcții de drumuri.

Cantitatea de piatră care se exploatează în prezent este de 50.000 mc pe an.

1.6 Vegetația forestieră

1.6.1 Situația teritorial-administrativă

Pădurile de pe suprafața teritorial-administrativă a comunei Bistrița Bârgăului se află situate în Munții Călimani, în bazinul superior al râului Bistrița Ardeleană și a afluenților săi la stânga și la dreapta.

Vegetația forestieră din acest teritoriu se împarte din punct de vedere juridic în două forme:

- păduri din fondul forestier național
- păduri (vegetație forestieră) situată în afara fondului forestier național.

Pădurile din fondul forestier național, ca urmare a aplicării legilor proprietății sunt constituite din:

- păduri proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale sau păduri comunale;
- păduri proprietate privată a persoanelor fizice;
- păduri proprietate a statului, care se află în curs de predare către foștii proprietari;

Vegetația forestieră din afara fondului forestier național este în suprafață de cca 160 ha și se află răspândită răzleț în jurul pășunilor comunale sau pe pășunile și fânațele proprietarilor particulari.

Suprafața pădurilor proprietate particulară retrocedate către foștii proprietari prin efectul legilor proprietății este de 588 ha. Aceasta se află răspândită în general la marginea marilor masive forestiere, în preajma localităților Bistrița Bârgăului și Colibița și este intercalată cu pădurile proprietate publică a comunelor.

Pădurile din fondul forestier național sunt administrate prin trei ocoale silvice: Ocolul silvic Bistrița Bârgăului, O.S. Tihuța-Colibița și O.S. Josenii Bârgăului.

1.6.2 Organizarea teritoriului în pădurile proprietate publică a comunei Bistrița Bârgăului

Pădurile proprietate publică ce aparțin comunei Bistrița Bârgăului ocupă o suprafață de 8.169 ha, la care se adaugă o suprafață de 352 ha constituită din drumuri forestiere.

Aceste păduri au fost amenajate în anul 2002, suprafața fondului forestier fiind determinată prin planimetrare pe planuri la bază cu curbe de nivel la scara de 1: 5000, planuri realizate în proiecție stenografică 1970, având ca plan de referință Marea Neagră .

În vederea administrării lor aceste păduri au fost împărțite în două mari unități de bază:

- U.B. I Piatra Mare 4.445,0 ha
- U.B. II Delul Negru 3. 724,0 ha

1.6.3 Funcțiile social-economice și ecologice ale pădurii

Obiectivele generale social-economice și ecologice impuse prin amenajamentul silvic pentru vegetația forestieră, sunt:

- Asigurarea unor efecte de protecție a lacului de acumulare Colibița;
- Asigurarea unor efecte de protecție a solurilor și a terenurilor cu înmlăștinare permanentă;
- Conservarea unor păduri situate la mare altitudine;
- Protecția unor păduri situate de-a lungul căilor de comunicație, de interes turistic;
- Conservarea frumuseților naturii;
- Ocrotirea unor specii rare din fauna indigenă;
- Producerea de lemn în cantități și dimensiuni cât mai mari și într-o gamă variată de sortimente;

Aceste obiective sunt asigurate prin zonarea funcțională a pădurilor pe grupe și subgrupe funcționale.

1.6.4 Valorificarea altor produse ale fondului forestier în afara lemnului

Pe teritoriul pădurilor și pășunilor proprietate publică a comunei Bistrița Bârgăului se întinde Fondul de vânătoare 26 Colibița. Vânatul principal îl constituie ursul și cerbul carpatin iar cel secundar căpriorul, mistrețul, lupul, vulpea, iepurele, jderul, nevăstuica, dihorul, ca și vânatul cu pene: cocoșul de munte, potârnichea, sau speciile de răpitoare ca: uliul găinilor, eretele și șoimul.

Având în vedere modul actual de gospodărire, apreciem că potențialul cinegetic enorm al zonei nu este folosit la nivelul posibilităților reale de care dispune zona.

Potențialul salmonicol este reprezentat de fondul de pescuit Valea Colibiței inferioare cu o lungime de 17 km și pâraiele adiacente: Pănuț, Neagra, Scorușet, Stegea, Șoaimela, Pietroasa. Specia principală de pește este păstrăvul indigen cu efective sub cele optime.

Este necesară repopularea cu puiți de păstrăv. În acest sens se recomandă înființarea unor păstrăvării dotate cu case de incubație, iar în teren înființarea sau întreținerea toplițelor, construirea de cascade podite, etc.

Alte produse ale fondului forestier care se pot recolta sunt:

- Fructele de pădure: afinul, zmeurul, murul, frăguțele și alunele;
- Ciupercile comestibile: hribul, gălbiorii, ghebele, vinețele, etc;
- Pomi de Crăciun: brad, molid, din lucrări de curățiri;
- Plante medicinale; și arome din flora spontană;
- Rășină;
- Coajă și conuri de brad;
- Semințe forestiere din arboretele sursă de semințe, propuse de ocol în Catalogul Național
- Cetină ornamentală

1.6.5 Instalații de transport și construcții forestiere

Rețeaua de drumuri forestiere este proprietate comună și are o lungime totală de 35,2 km. La aceasta se adaugă DJ Bistița Bârgăului - Colibița cu o lungime de 24,4 Km., fapt ce conduce la o densitate a rețelei de transport de 10 ml/ha.

1.7 Ariile naturale protejate

Ariile naturale protejate sunt zonele naturale sau construite, delimitate geografic sau topografic, care cuprind valori de patrimoniu natural sau cultural și sunt declarate ca atare pentru atingerea obiectivelor specifice de conservare a valorilor de patrimoniu. (Legea 5/2000).

Prin Legea 5 din martie 2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III - a, pe teritoriul comunei Bistrița Bârgăului au fost legitimate următoarele patru arii naturale protejate⁴ de interes național:

1. Valea Repedea (RONPA0231) în suprafață de 222,0 ha;
2. Tăul Zânelor (RONPA0232) în suprafață de 15,0 ha
3. Cheile Bistriței Ardelene (RONPA0235) în suprafață de 50,0 ha;
4. Stâncile Tătarului (RONPA0241) în suprafață de 25,0 ha.

Toate acestea însumează o suprafață de 312,0 ha, suprafață aflată în proprietatea comunelor Bistrița Bârgăului, Prundu Bârgăului și Josenii Bârgăului.

1. Valea Repedea din Munții Călimani se caracterizează prin formațiuni erozionale deosebit de numeroase, frumoase și interesante la care se adaugă pâlcuri de larice (*Larix decidua*) și câteva specii de plante și animale ocrotite.

Valea Repedea este un afluent de stânga al Bistriței Ardelene având izvoarele într-un sector cuprins între Vf. Calu (1540 m) și Piatra lui Orban (1435 m). Pe o distanță de cca. 12 km această vale și afluenții săi au ferăstruit formațiunile eruptive ale Călimanilor, în apropierea limitei dintre aceștia și Munții Bârgăului. Confluența cu Bistrița Ardeleană se află la cca 1 km aval de barajul de la Colibița.

În zona periferică a Călimanilor apar văi adânci, cu profil transversal și cu relieful foarte variat ca înălțime și morfologie. O astfel de vale este și Valea Repedea care a ferăstruit placa de piroclastite andezitice pe grosimea de până la 350 m, primind în unele sectoare aspecte de chei

⁴ <https://apmbn.anpm.ro/-/arii-naturale-protejate-in-judetul-bistrita-nasaud>

înguste, cu martori de eroziune cu forme și mărimi diferite, ce străjuiesc aproape pe întreg cursul, pigmentând versanții, în majoritate acoperiți de păduri de foioase în amestec cu molizii.

Pe dreapta și pe stânga văii apar numeroase formațiuni erozionale (ace, stâlpi ciuperci, ziduri, etc.), stânci golașe datorate eroziunii diferențiale care a afectat formațiunile vulcanice, alcătuite din roci eruptive de granulație diversă.

2. Tătarca sau Stâncile Tătarului este un sector montan situat la extremitatea de nord-vest a Călimanilor, la marginea sud estică a localității Bistrița Bârgăului pe Pârâul Tătărcii, afluent de stânga al Bistriței Ardelene. Se caracterizează prin formațiuni vulcanogene, constituite din piroclastite depuse subaerian reprezentate printr-o alternanță de cinerite breccii și microbreccii, conglomerate și microconglomerate etc. Ele sunt formate din cenuși vulcanice, blocuri mai mari și mai mici, angulare, subangulare, subrotunjite, de andezite bazaltoide, andezite cu piroxeni și amfiboli, andezite cu amfiboli. Cimentul de legătură microbreccios și cineritic este alcătuit din fragmente de andezit, fragmente de cristale (plagioclazi, piroxeni, amfiboli, magnetit). Cineritele prezintă aspecte texturale variate, raportându-se cineritelor lapilice, litoclastice sau vitrocristalolitoclastice.

Aici piroclastitele au masa de legătură larg dezvoltată, sunt bogate în elemente andezitice, rulate și argilizate.

În unele puncte formațiunile vulcanogene sunt acoperite de curgeri (lave) andezitice și srăbătute de intruziuni de aceeași natură.

Lavele au o extindere redusă, ele apar numai pe creasta Dealul Tătărcii, iar intruziunile de tip sill, dyke, filon și apofiză, apar și ele rar în versanții care mărginesc Valea Tătărcii (reprezintă apofize ale unor corpuri eruptive dezvoltate în adâncime).

La contactul cu aceste intruziuni piroclastitele sunt fisurate și limonitizate. Andezitele sunt cenușii-negricioase, negre, negre-verzui, negre-albăstrui, cenușii-roșcate. Unele sunt compacte, altele poroase, fine sau granulare. Textura este masivă și structura porfirică.

Grosimea formațiunilor vulcanogene în zona Tătarca ajunge la cca. 500 m., iar Valea Tătărcii le-a tăiat pe o adâncime de cca. 200m. Versanții acestrei văi (lungă de cca.3 km.), sunt acoperiți în parte cu păduri de foioase în amestec cu molid. Această pădure este pigmentată de formațiuni erozionale, de forme și mărimi diferite, dând un peisaj de mărturii geologice, asemănător aceluia de pe Valea Repedea și Valea Bistriței Ardelene (specific Călimanilor de vest). Formațiuni erozionale (martori de eroziune, stânci înalte grupate) cu forme curioase, apar pe versanți, pe creste și pe Vf. Tătarca (1247 m). Pentru frumusețea și pitorescul acestei suprafețe s-a constituit o rezervație peisagistică.

Suprafețele descrise reprezintă zone care prin elementele naturalistice pe care le includ prezintă o deosebită însemnătate științifică și estetică. Ele trebuie conservate pentru a fi lăsate bunuri ale acestui popor libere de orice sarcini și servituți.

3. Tăul Zânelor este situat în partea nord-vestică a Munților Călimani, la baza versantului nord-estic al vârfului Țiganca (1596 m). Este un lac cu floră și faună specifică lacurilor montane, dar nu alpine.

Zona în care apare lacul este alcătuită din piroclastite andezitice și andezit cu piroxeni. Vârful Țiganca este alcătuit din breccii andezitice, cărora li se suprapune o pătură groasă de lavă, formată din andezite cu piroxeni. Lacul s-a format în spatele unui val de grohotiș, pornit de pe versantul nordic la Vf. Țiganca, la care se adaugă și două conuri de grohotiș, ce au format împreună o perdea de grohotiș. Asupra fragmentelor (blocurilor) ce formează grohotișurile au acționat timp îndelungat agenții atmosferici, favorizând alterarea lor chimică, dând naștere

unui material argilos care a făcut ca în spatele lor apele să se acumuleze formând un tău lung de cca. 75 m și lat de cca 50 m., cu adâncimea maximă de 4 m. Deci Tăul Zânelor este situat într-o zonă de depozite coluvial-deluviale cu blocuri (grohotișuri), de vârsta Holocen inferioară. Valul de grohotiș a luat naștere prin acumularea blocurilor de pe versant în timpul Holocenului inferior. În perioada respectivă versantul nordic al Vf. Țiganca nu era acoperit de pădure, deci, dezagregarea și alterarea a putut acționa liber, ducând în final la formarea unui baraj puțin permeabil de grohotiș și argilă, în spatele căruia s-a format lacul. Azi lacul este înconjurat de o frumoasă pădure de molid, iar în partea sa nordică se află o mică poeniță.

4. Cheile Bistriței Ardelene se întind, cu mici întreruperi, de la ieșirea din comuna Bistrița Bîrgăului, trecând pe la confluența cu Pârâul Repedele și apoi la Barajul Colibița.

Se încadrează în modelul zonei periferice a Munților Călimani, ca o vale adâncă cu profil transversal, cu relief variat, pe care apar numeroase formațiuni erozionale, stânci golașe sau abrupturi din care enumerăm câteva cunoscute în toponimia locală ca: Piatra Mare, Stâncile Arinișului sau Arșița Mare.

Peisajul deosebit pe care aceste zone îl oferă privitorilor, cu păduri frumoase, întrerupte din loc în loc de stânci semețe care flanchează pâraie cu ape limpezi și clare care constituie raiul păstrăvilor, frumusețea deosebită a acestor zone, completată cu lacul de acumulare de la Colibița, bogăția florei și faunei sălbatice și a habitatelor, i-a determinat pe specialiștii de la Agenția de Protecție a Mediului Bistrița, să propună acest areal pentru selectarea ei în rețeaua NATURA 2000.

Rețeaua Natura 2000 este instrumentul principal al Uniunii Europene pentru conservarea naturii, scopul acestui program fiind acela de a proteja biodiversitatea Europei și de a proteja activitățile economice benefice pentru biodiversitate.

Situl Natura 2000 – Cușma – acoperă o zonă de aproximativ 44.000 ha din partea nord-vestică a Munților Călimani și încearcă să lege într-un tot unitar ariile protejate cuprinse în acest sit, adică Valea Repedele, Cheile Bistriței Ardelene, Stâncile Tătarului, Piatra Cușmei, Piatra Corbului, Râpa Verde, și Tăul Zânelor, cuprinzând întreg teritoriul administrativ al comunei Bistrița Bîrgăului.

Selectarea unei zone Natura 2000, înseamnă recunoașterea importanței zonei la nivel european, este o sursă de mândrie pentru localnici, dar le poate oferi și oportunități economice semnificative cum ar fi:

- creșterea activităților economice și a veniturilor generate de turismul rural, prin formele pe care acesta le poate îmbrăca: turism ecologic, cinegetic, turism ecvestru, silvoturism, etc.;
- sporirea numărului de angajați în mediul rural;
- etichetarea unor produse naturale dintr-o zonă Natura 2000, va crește vânzările pe piața internă și externă;
- certificarea pădurilor pe baza unui management durabil, cu o creștere a prețului de vânzare a lemnului;
- păstrarea unui echilibru între activitățile agricole și forestiere, respectând cerințele conservării naturii, fiind în același timp viabile economic;
- atragerea de fonduri prin diversele forme de finanțare ale Comunității Europene;
- păstrarea unui echilibru și a factorului de protecție în ceea ce privește gospodărirea apelor;

Respectarea legislației specifice ariilor naturale protejate revine administrației publice locale, custozilor desemnați de către instituțiile abilitate, în acest sens, acestora le revine sarcina elaborării, împreună cu toți factorii interesați din zonă, a planului de management al

ariei naturale protejate, a regulamentului ariei, care stabilește regulile de vizitare și conduita necesară limitării impactului asupra acestuia.

Este o activitate nouă și deosebit de complexă, dar care dacă va fi susținută de eforturi intelectuale, economice, mediatizare susținută, va conduce într-un viitor foarte apropiat la recunoașterea națională și internațională a frumuseților deosebite pe care le oferă Valea Bârgăului în general și Valea Bistriței Ardelene în speță, cu o creștere a afluxului de turiști în zonă, o reducere a presiunii exercitate asupra naturii de activitățile de exploatare și prelucrare primară a lemnului și promovarea activităților agroturistice, mult mai prietenoase față de mediu.

Pe teritoriul comunei **Bistrița Bârgăului**, județul Bistrița-Năsăud, se află mai multe **arii naturale protejate** de interes național și comunitar, datorită cadrului montan, forestier și hidrografic deosebit. Iată o listă detaliată:

 1. **Parcul Național Călimani (Parțial)**

- **Tip**: Parc național (categoria II IUCN)
- **Suprafață totală**: peste 24.000 ha
- **Localizare**: Se extinde și pe teritoriul comunei Bistrița Bârgăului, în zona sud-estică, înspre Munții Călimani.
- **Valori naturale**:
 - Pajiști alpine, jnepenișuri, păduri de conifere.
 - Faună bogată: urs brun, lup, râs, cocoș de munte.
 - Flora include specii protejate și endemice.
- **Activități permise**: drumeții ecoturistice, observarea florei și faunei, educație ecologică.

 2. **Sit Natura 2000 ROSCI0190 – Someșul Mare (Parțial)**

- **Tip**: Sit de importanță comunitară (SCI)
- **Localizare**: Include râul Bistrița și afluenți în zona comunei.
- **Specii protejate**:
 - Pești: mreană vânătă, zglăvoacă, lostriță (în zonele de altitudine).
 - Habitate acvatice și ripariene esențiale pentru biodiversitate.

 3. **Pădurea Colibița – zonă forestieră protejată (inclusă parțial în rețeaua ecologică Natura 2000)**

- **Caracteristici**:
 - Zonă cu păduri de conifere și foioase valoroase.
 - Habitate de interes conservativ.
 - În vecinătatea lacului Colibița și a drumurilor forestiere frecventate de turiști.

 4. **Zona Lacului Colibița** – zonă cu potențial pentru declararea ca sit de protecție specială avifaunistică (SPA)

- **Statut actual**: Nu este arie protejată oficială, dar există propuneri de includere în rețeaua Natura 2000.⁵

- **Argumente**:

- Potențial ridicat pentru activități de tip birdwatching.
- Habitat pentru păsări acvatice și păsări de pădure.

Observații finale cu privire la cadrul natural care face obiectul strategiei

- Comuna se află într-o zonă cu **bogății naturale semnificative**, atât din punct de vedere forestier, cât și montan.

- Aflarea pe teritoriul **Parcului Național Călimani** conferă un potențial uriaș pentru **ecoturism, educație ecologică și conservare**.

- Colibița, deși nu este arie protejată oficială, poate deveni un punct important de **dezvoltare durabilă**, mai ales dacă va fi integrată în rețelele de conservare viitoare.

2. Demografie

2.1 Populația

2.1.1 Structura și dinamica populației

Conform datelor furnizate de Direcția județeană de statistică Bistrița-Năsăud, populația comunei Bistrița Bârgăului la data recensământului din anul 2021 era de **4.139** locuitori, în creștere față de datele de la recensământul populației efectuat în anul 2011 când era înregistrat un număr de 3.815 locuitori. Dacă la aceste cifre adăugăm și numărul locuitorilor plecați în ultimii 5 ani la muncă în străinătate (cca. 400) din care o parte nu se mai întorc, fenomenul de scădere a populației este și mai evident.

Structura populației pe grupe de vârstă, la recensământul populației din anul 2024, se prezintă astfel:

Structura demografică (2021)

Sex:

Bărbați: 2.031

Femei: 2.162

Vârstă:

0–14 ani: 654 persoane

15–64 ani: 2.839 persoane

65+ ani: 700 persoane

Distribuție pe grupe de vârstă:

0–9 ani: 424 persoane

10–19 ani: 447 persoane

⁵ Conform unor propuneri locale nefinalizate, zona Colibița a fost avută în vedere pentru includerea parțială în rețeaua Natura 2000, ca sit de protecție specială avifaunistică (SPA).

20–29 ani: 516 persoane
30–39 ani: 568 persoane
40–49 ani: 680 persoane
50–59 ani: 617 persoane
60–69 ani: 467 persoane
70–79 ani: 311 persoane
80+ ani: 163 persoane

Componentă etnică și confesională

Etnie:

Români: 92,7%

Alte etnii: 0,12%

Necunoscută: 7,18%

Religie:

Ortodocși: 90,03%

Martori ai lui Iehova: 1,12%

Alte religii: 1,45%

Necunoscută: 7,39%

Forța de muncă :

În comuna Bistrița Bârgăului forța de muncă activă a înregistrat o tendință de scădere determinată în principal de restructurarea economică a sectoarelor de activitate din zonă și din municipiul Bistrița, sectoare în care lucrau un mare număr de muncitori angajați, așa cum este detaliat în cele ce urmează. O altă cauză a scăderii forței de muncă active a fost privatizarea aproape integrală a companiilor cu capital de stat care au început să-și dezvolte activități pe bază de eficiență și care încearcă să crească productivitatea muncii pentru a deveni competitive. Așa se explică faptul că populația activă nu a crescut de la un an la altul, precum și faptul că majoritatea persoanelor active nu au altă alternativă decât munca din gospodărie.

O parte din populația disponibilizată a fost trecută în șomaj, alții s-au reintegrat în noile structuri economice, o altă parte au plecat la muncă în străinătate, iar cea mai mare parte a rămas în gospodăriile individuale având ca ocupație agricultura și creșterea vitelor.

3. Activități economice

3.1 Prezentare generală

În comuna Bistrița Bârgăului nu există unități industriale mari care să folosească forța de muncă la nivelul posibilităților reale de care dispunem. Fosta Fabrică de cherestea din Bistrița Bârgăului, una din cele mai mari fabrici de profil din județ, și-a încetat activitatea în anul 2005, la 2-3 ani după ce a fost privatizată, iar fabricile din zona industrială a municipiului Bistrița, la care lucrau un număr mare de muncitori din comună, fie că și-au restrâns activitatea, fie și-au schimbat profilul, ambele alternative având o influență directă asupra creșterii numărului de șomeri din comună.

Conform datelor disponibile până la finalul anului 2024, în județul Bistrița-Năsăud au fost înființate 801 noi afaceri în primele șase luni ale anului, în scădere cu 36,33% față de aceeași perioadă din 2023.

Conform datelor disponibile până la finalul anului 2024, în județul Bistrița-Năsăud, cele mai frecvente domenii de activitate ale firmelor sunt:

1. Creșterea bovinelor de lapte (CAEN 0141) – 3.239 firme
2. Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (CAEN 4120) – 1.860 firme
3. Transporturi rutiere de mărfuri (CAEN 4941) – 1.227 firme
4. Comerț cu amănuntul – număr semnificativ de firme
5. Servicii de înfrumusețare și coafură – prezență notabilă
6. Activități de consultanță în afaceri și management – număr considerabil de firme
7. Activități veterinare – prezență semnificativă
8. Activități de întreținere peisagistică – număr relevant de firme
9. Activități fotografice – prezență notabilă
10. Activități de tipărire – număr considerabil de firme

Pe fondul acestor realități a crescut progresiv atât tentația cât și numărul muncitorilor care pleacă la muncă în străinătate, fie ca muncitori sezonieri, fie cu contract de muncă permanent, mai ales după liberalizarea pieței forței de muncă la nivel european. Așa se explică faptul că aproape din fiecare gospodărie există unul, doi sau chiar mai mulți membri de familie plecați în Spania, Italia, Irlanda, Germania, Austria, Ungaria, etc.

Numărul predominant al agenților economici care au apărut în economia comunei îl reprezintă sectorul de exploatare și industrializare a lemnului și activitatea comercială.

Domenii de activitate ale firmelor înființate recent :

1. Construcții și lucrări ingineresti

EXTREM-BAU S.R.L. – Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale (CAEN 4120), înființată în august 2024.

TTR QUALITY CONSTRUCT S.R.L. – Lucrări de construcții a altor proiecte ingineresti n.c.a. (CAEN 4299), înființată în aprilie 2023.

2. Prelucrarea lemnului și silvicultură

TEO SI ANA FOREST S.R.L. – Tăierea și rindeluirea lemnului (CAEN 1611), înființată în februarie 2025.

GREAB FOREST HI S.R.L. – Tăierea și rindeluirea lemnului (CAEN 1610), înființată în iunie 2023.

3. Transporturi și logistică

MPD DIGGINGEXPERTS S.R.L. – Transporturi rutiere de mărfuri (CAEN 4941), înființată în august 2024.

4. Servicii personale și înfrumusețare

CAMELEON HAIRSTUDIO S.R.L. – Coafură și alte activități de înfrumusețare (CAEN 9602), înființată în decembrie 2023.

5. Educație și formare profesională

CIOANCA VALERIA-MONICA PFA – Alte forme de învățământ n.c.a. (CAEN 8559), înființată în octombrie 2024.

6. Comerț cu amănuntul

INFINITUS S.R.L. – Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet (CAEN 4791), înființată în martie 2024.

7. Agricultură și creșterea animalelor

DURA FLORIN-MARIAN II – Creșterea bovinelor de lapte (CAEN 0141), înființată în iulie 2023.

GEORGIȚĂ IONUȚ-CONSTANTIN II – Creșterea bovinelor de lapte (CAEN 0141), înființată în iulie 2023.

Firme On Line

8. Servicii IT și consultanță

PAVELEAN CRISTINA-MIHAELA PFA – Activități de consultanță în tehnologia informației (CAEN 6202), înființată în mai 2023

Deși situația agenților economici sub aspect numeric se prezintă aparent bine, volumul producției, numărul locurilor de muncă și nivelul productivității este situat la un nivel modest, lasând mult de dorit într-un mediu concurențial din ce în ce mai accentuat.

Structura generală a economiei locale

- Agricultură și creșterea animalelor:
 - o Reprezintă aproximativ 35–40% din activitatea economică.
 - o Activități predominante: creșterea bovinelor, utilizarea pășunilor și fanatelor.
- Prelucrarea lemnului și silvicultură:
 - o 20–25% din economie.
 - o Firme specializate în exploatarea și prelucrarea lemnului (tăiere, rindeluire).
- Construcții și lucrări edilitare:
 - o Circa 15% din activitatea economică.
 - o Creștere a numărului de SRL-uri în domeniul construcțiilor și infrastructurii.
- Turism și agroturism:
 - o Aproximativ 10–12% din activitate.
 - o Dezvoltare impulsionată de Stațiunea Colibița și infrastructura turistică existentă.
- Servicii și comerț:
 - o Circa 10% din activitatea economică.
 - o Include comerțul cu amănuntul, servicii personale, transporturi.
- IT, consultanță și educație:

- o 2–3% din sectorul economic.
 - o Dezvoltare timidă prin apariția unor PFA-uri în domeniul consultanței IT și educației alternative.
-

2. Tendințe economice recente (2020–2024)

- Creștere puternică a activităților de construcții, datorită investițiilor în infrastructură și în turism.
 - Dezvoltare continuă a agroturismului, mai ales în zona Colibița.
 - Emergența de servicii moderne (consultanța IT, educație) prin inițiative antreprenoriale mici.
 - Consolidarea sectorului tradițional agricol și forestier, cu un număr constant de firme și PFA-uri.
-

3. Provocări economice majore

- Lipsa rețelei de gaz:
 - o Descurajează noile investiții și reduce confortul rezidenților.
 - Migrația forței de muncă:
 - o Majoritatea persoanelor active sunt navetiști sau lucrează în alte localități.
 - Lipsa infrastructurii de transport public:
 - o Mobilitatea redusă afectează dezvoltarea economică și turismul.
 - Deficit de personal calificat:
 - o Este necesară reconversia profesională pentru adaptarea la noile cerințe ale pieței.
 - Probleme sociale emergente:
 - o Creșterea vulnerabilităților sociale și raportări privind consumul de droguri.
-

4. Oportunități economice viitoare

- Investiții în energie regenerabilă (extinderea rețelelor de panouri fotovoltaice și soluții pentru gospodării).
 - Dezvoltarea turismului activ (pârții de schi, trasee de biciclete montane, birdwatching).
 - Crearea de IMM-uri în agroturism și în comerțul cu produse locale.
 - Continuarea digitalizării administrației publice și sprijinirea antreprenorialului online.
 - Atragerea fondurilor europene pentru modernizarea utilităților și dezvoltarea rurală.
-

◆ Concluzie

- Bistrița Bârgăului păstrează o bază economică tradițională agrar-forestieră.
- Există un potențial real de diversificare economică, în special în turism și servicii.

- Investițiile în infrastructură, forța de muncă locală calificată și sprijinirea antreprenorialului vor fi esențiale pentru dinamizarea economiei în perioada 2025–2030.

3.7 Potențialul turistic

3.7.1 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele naturale

Apa

Râul Bistrița Ardeleană cu lacul de acumulare și afluenții săi existenți pe teritoriul comunei Bistrița Bîrgăului pot prezenta un interes turistic deosebit în măsura în care infrastructura de transport va fi îmbunătățită și menținută într-o stare utilizabilă, iar sursele de poluare vor fi eliminate. Frumusețea cadrului natural, pitorescul versanților, diversitatea florei și faunei, atmosfera încărcată de ozon a întregului cadru natural precum și liniștea pădurilor, reprezintă și vor reprezenta întotdeauna motive de atracție pentru toți cei care, la sfârșit de săptămână, în lunile de vară sau oricând, preferă un refugiu temporar în mijlocul pădurii venind dintr-un mediu tot mai agitat și poluat.

Lacul de acumulare Colibița reprezintă elementul dominant al atracției turistice care a determinat apariția în jurul lui a unui număr de peste 300 de vile și case de vacanță construite după anul 1990 de către persoane din afara localității, majoritatea lor fiind locuitori ai municipiului Bistrița. Determinați de această forță de atracție, un număr din ce în ce mai mare de investitori din afara localității preferă terenuri pentru construcții de vile și case de vacanță pe văile adiacente râului Bistrița cum sunt: Pietroasa, Valea Măgurii, Pârâul Hanganilor, etc., edificii care cresc numeric de la un an la altul.

Resursele de apă minerală

După cum a fost deja menționat, pe teritoriul comunei Bistrița Bîrgăului, izvoare de apă minerală apar pe pârâul Izvorul Lung sau Izvorul Dălbidan, la cca 12 km amonte de localitatea Mița. Captat în beton și piatră (andezit), izvorul are o apă carbogazoasă, bicarbonată, calcică, magneziană, cu un debit de 5.760 l/24 ore și o mineralizare de 3.840,20 mg/l.

Un alt izvor mineral apare urmărind mai departe Izvorul Lung pe drumul forestier, la 800 m. Este Izvorul din pădure, neamenajat, având un debit de 28.480 l/24 ore, iar mineralizarea de 4.280,52 mg/l.

Apa acestor izvoare poate fi folosită în cură internă, în afecțiuni gastro-intestinale și hepatobiliare precum și ca apă de masă fiind foarte bună pentru băut.

Aceste izvoare, deși au un debit mare, nu sunt folosite la adevărata lor valoare datorită izolării lor, a distanței mari față de localitatea Colibița, dar mai ales datorită stării de degradare avansată a drumului de acces.

Ariile protejate

Pe teritoriul comunei Bistrița Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud, se află mai multe arii naturale protejate de interes național și european, care contribuie semnificativ la conservarea biodiversității și la dezvoltarea ecoturismului în zonă.

 Arii naturale protejate în Bistrița Bîrgăului

1. Parcul Național Călimani (RONPA0009)

- Tip: Parc național (IUCN categoria II)
- Suprafață: aproximativ 24.000 ha
- Localizare: se extinde pe teritoriile județelor Bistrița-Năsăud (inclusiv comuna Bistrița Bârgăului), Suceava, Harghita și Mureș.
- Descriere: Este cel mai mare parc național din România, cuprinzând peisaje vulcanice spectaculoase, păduri de conifere și o biodiversitate remarcabilă.

2. Situl Natura 2000 Cușma (ROSCI0051)

- Tip: Sit de importanță comunitară (SCI)
- Suprafață: aproximativ 28.000 ha
- Localizare: acoperă părți din comunele Bistrița Bârgăului, Prundu Bârgăului, Tiha Bârgăului, Josenii Bârgăului și Livezile.
- Descriere: Include habitate forestiere valoroase și specii protejate, fiind important pentru conservarea biodiversității în regiune.

3. Situl Natura 2000 Munții Călimani (ROSPA0133)

- Tip: Sit de protecție specială avifaunistică (SPA)
- Suprafață: aproximativ 48.000 ha
- Localizare: cuprinde zone din județele Bistrița-Năsăud (inclusiv Bistrița Bârgăului), Suceava, Harghita și Mureș.
- Descriere: Este esențial pentru protejarea speciilor de păsări sălbatice și a habitatelor acestora.

4. Cheile Bistriței Ardelene (RONPA0235)

- Tip: Rezervație naturală (IUCN categoria IV)
- Suprafață: 50 ha
- Localizare: situată în comuna Bistrița Bârgăului.
- Descriere: Este o zonă pitorească cu chei săpate de râul Bistrița Ardeleană, oferind peisaje spectaculoase și habitate pentru diverse specii.

5. Stâncile Tătarului (RONPA0241)

- Tip: Rezervație naturală (IUCN categoria IV)
- Suprafață: 25 ha
- Localizare: în apropierea satului Bistrița Bârgăului.
- Descriere: Formațiuni stâncoase impresionante, cu valoare geologică și peisagistică.

6. Tăul Zânelor (RONPA0232)

- Tip: Rezervație naturală (IUCN categoria IV)
- Suprafață: 25 ha
- Localizare: în Munții Călimani, în apropierea comunei Bistrița Bârgăului.

- Descriere: Lac de baraj natural înconjurat de păduri de molid, adăpostește specii rare de plante și animale.

7. Valea Repedea (RONPA0231)

- Tip: Rezervație naturală (IUCN categoria IV)
- Suprafață: 22 ha
- Localizare: în comuna Bistrița Bârgăului.
- Descriere: Zonă cu peisaje montane și biodiversitate ridicată, importantă pentru conservarea habitatelor naturale.

Aceste arii protejate contribuie la menținerea echilibrului ecologic și oferă oportunități pentru activități recreative și educative, cum ar fi drumețiile, observarea faunei și florei sau studiile științifice.

Pentru informații suplimentare și vizite ghidate, puteți contacta administrațiile ariilor protejate sau consulta site-urile oficiale ale acestora.

Peisajul deosebit pe care îl oferă aceste zone privirilor, cu păduri frumoase, întrerupte din loc în loc de stânci semețe care flanchează pâraie cu ape limpezi și rezezi, frumusețea deosebită a acestor zone, completată cu lacul de acumulare de la Colibița, reprezintă argumentele pentru care Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița Năsăud a propus acest areal pentru a fi inclus în rețeaua NATURA 2000.

Situl Natura 2000 – Cușma – acoperă o zonă de cca 44.284 ha din partea vestică a Munților Călimani și încearcă să lege într-un tot unitar ariile protejate cuprinse în acest sit, adică Valea Repedea, Cheile Bistriței Ardelene, Stâncile Tătarului, Piatra Fântânei, Piatra Cușmei, Piatra Corbului, Râpa Verde și Tăul Zânelor, cuprinzând întregul teritoriu al comunei Bistrița Bârgăului.

Selectarea unei zone în cadrul Natura 2000 înseamnă recunoașterea acestor frumuseți la nivel european, este un motiv de legitimă mândrie pentru localnici și poate constitui o sursă de oportunități economice deosebit de avantajoase, dacă toate acestea vor fi valorificate în viitor la adevăratul lor potențial.

Condițiile naturale deosebit de favorabile oferă posibilitatea desfășurării, în această zonă, a celor mai diverse forme de turism, ca de exemplu: turismul balnear, turismul rural, agroturismul, turismul montan, turismul de sezon, turismul sportiv și de aventuri, vânătoarea și pescuitul.

Dintre acestea, se practică în prezent turismul montan sub forma unor drumeții care se desfășoară pe diferite trasee. Cele mai cunoscute sunt:

Satul Mița – Valea Colbul – Vf. Bistriciorul;

Satul Mița – Valea Bistriței – Valea Colbul – Poiana Dălbidan – Muntele Vișoara;

Satul Mița – Izvorul Lung – Șaua Terha;

Satul Mița – Valea Tirimiul de Jos – Tăul Zânelor;

Baraj lac de acumulare Colibița – Tăul Zânelor;

Satul Piatra Fântânele – Poiana Zimbrului – Valea Corca – Poiana Ciungi – Valea lui Toader – satul Mița.

3.7.2 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele antropice

3.7.2.1 Infrastructura turistică din localitatea Colibița, județul Bistrița-Năsăud

Conform datelor disponibile până la finalul anului 2024, în localitatea Colibița, județul Bistrița-Năsăud, sunt active aproximativ 50 de unități de cazare. Acestea includ o varietate de opțiuni, precum hoteluri, pensiuni, vile, cabane și case de vacanță, adaptate pentru diverse preferințe și bugete.

Printre cele mai cunoscute unități de cazare din Colibița se numără:

- Fisherman's Resort: un complex turistic amplasat pe malul lacului Colibița, oferind 26 de camere duble, 3 apartamente de lux și 4 bungalow-uri VIP, toate echipate cu facilități moderne.⁶
- Hotel Panoramic Colibița: oferă cazare de 4 stele, cu un centru spa și facilități de grătar, situat într-o zonă cu peisaje montane spectaculoase.⁷
- Pensiunea Encian: situată în apropierea lacului Colibița, această pensiune oferă camere confortabile și este apreciată pentru peisajul pitoresc și aerul curat.⁸
- Casa Lipan: o vilă cu 10 camere, situată la 500 de metri de lacul Colibița, oferind facilități moderne într-un cadru natural deosebit.⁹

Aceste unități de cazare reflectă dezvoltarea turistică a zonei și diversificarea serviciilor oferite turiștilor. Pentru o listă completă și actualizată a opțiunilor de cazare din Colibița, puteți consulta platforme specializate precum Travelminit.ro sau Booking.com.

3.7.2.2 Perspective turistice în localitățile secundare ale comunei

În satul de reședință, activitatea turistică este mai redusă comparativ cu Colibița. Conform platformei TuristInfo.ro, sunt înregistrate 2 unități de cazare:

- Pensiunea Agroturistică Rares: Oferă cazare într-un cadru rural autentic, cu facilități moderne și posibilitatea de a experimenta viața la țară.
- Pensiunea Agroturistică Pietroasa: Situată pe strada Pietroasa, nr. 501, această pensiune oferă un cadru ideal pentru o escapadă relaxantă în inima naturii, fiind la doar 10 km de Lacul Colibița.¹⁰

Aceste unități de cazare reflectă o ofertă modestă, axată pe agroturism și experiențe autentice în mediul rural.

⁶ <https://www.portalturism.ro/bistrita-nasaud/cazare-colibita>

⁷ <https://transylvania.de-weekend.ro/6-unitati-deosebite-de-cazare-in-colibita/>

⁸ <https://www.lapensiuni.ro/cazare-transilvania/bistrita-nasaud/Pensiunea-Encian-2850965/index.html>

⁹ https://www.turistinfo.ro/bistrita_bargaului/cazare-bistrita_bargaului/sat-colibita/

¹⁰ https://www.turistinfo.ro/bistrita_bargaului/cazare-hoteluri-vile-pensiuni-bistrita_bargaului.html?u

3.7.2.3 Trasee montane și turism activ în comuna Bistrița Bârgăului

Comuna Bistrița Bârgăului, situată în județul Bistrița-Năsăud, oferă o varietate de trasee montane omologate, potrivite pentru drumeții de diferite niveluri de dificultate. Aceste trasee străbat Munții Bârgăului și Munții Călimani, oferind peisaje spectaculoase și oportunități de explorare a naturii.

Obiective turistice

 Trasee montane omologate în zona Bistrița Bârgăului

1. Satul Piatra Fântânele – Pasul Tihuța – Vf. Frâu – Vf. Siminic – Pasul Grădinița – Fața Cucureasa – Vf. Șuvărosu – Vf. Zâmbroaia
 - o Lungime: 15 km
 - o Durată: aproximativ 5 ore
 - o Dificultate: medie
 - o Sezonalitate: accesibil vara
2. Comuna Leșu – Dealul Murgulet – Heniul Mare – Heniul Mic – Comuna Prundu Bârgăului
 - o Lungime: 22 km
 - o Durată: aproximativ 12 ore
 - o Dificultate: medie
 - o Sezonalitate: accesibil vara
3. Sat Leșu – Valea Leșului – “Drumul Romanilor” – Sat Piatra Fântânele
 - o Lungime: 24 km
 - o Durată: aproximativ 9 ore
 - o Dificultate: ușoară
 - o Sezonalitate: accesibil tot anul
4. Satul Piatra Fântânele – Poiana Zimbrului – Valea Corca – Poiana Ciungii – Valea lui Toader – Izvorul Lung – Sat Mița
 - o Lungime: 14 km
 - o Durată: aproximativ 6 ore
 - o Dificultate: medie
 - o Sezonalitate: accesibil tot anul
5. Sat Piatra Fântânele – Poiana “La Borcut”
 - o Lungime: 4 km
 - o Durată: aproximativ 1,5 ore
 - o Dificultate: ușoară
 - o Sezonalitate: accesibil tot anul
6. Sat Piatra Fântânele – “Drumul Romanilor” – Drum E58
 - o Lungime: 7 km

- o Durată: aproximativ 3 ore
 - o Dificultate: ușoară
 - o Sezonalitate: accesibil tot anul
7. Sat Piatra Fântânele – Vf. Zâmbroaia – Vf. Miroslava – Vf. Muncel – Vf. Heniul Mare – Vf. Heniul Mic – Pasul Strâmba
- o Lungime: 30 km
 - o Durată: aproximativ 12 ore
 - o Dificultate: dificilă
 - o Sezonalitate: accesibil vara
8. Șaua Bistricior – Pasul Tihuța
- o Lungime: 17,5 km
 - o Dificultate: medie
 - o Marcaj: bandă roșie
 - o Sezonalitate: accesibil vara
9. Sat Piatra Fântânele – Șendroaia de Sus – Izvorul mineral “Borcut”
- o Lungime: 4,3 km
 - o Dificultate: ușoară
 - o Marcaj: punct albastru
 - o Sezonalitate: accesibil tot anul
10. Via Transilvanica
- o Traseu de lungă distanță care traversează comuna Bistrița Bârgăului, oferind oportunități de drumeții și explorare a peisajelor locale.

Aceste trasee oferă oportunități excelente pentru drumeții și explorarea frumuseților naturale ale zonei.

3.7.3 Evaluarea potențialului turistic generat de resursele culturale

1. Resurse culturale existente

- Biserici și monumente religioase:
 - o Comuna Bistrița Bârgăului are biserici ortodoxe vechi, unele cu arhitectură tradițională specifică Bârgăului.
 - o Acestea pot constitui puncte de atracție pentru turismul religios și pentru trasee tematice.
- Obiceiuri și tradiții populare:
 - o Zona este cunoscută pentru păstrarea tradițiilor autentice de Crăciun, Paște și alte sărbători religioase și agricole.

- o Meșteșugurile locale (cusături, sculptură în lemn) pot fi valorificate turistic prin ateliere demonstrative.
 - Evenimente culturale locale:
 - o Festivaluri și târguri locale de produse tradiționale, organizate periodic.
 - o Posibilitatea dezvoltării unui Festival al Obiceiurilor de Iarnă sau a unui Târg al Păstorilor pentru atragerea turiștilor în extra-sezon.
 - Patrimoniu imaterial:
 - o Folclor autentic: muzică populară specifică Bârgăului, dansuri tradiționale.
 - o Gastronomie locală: preparate tradiționale (balmoș, plăcinte, sărmăluțe) ce pot fi incluse în circuite gastronomice turistice.
-

2. Puncte forte ale potențialului cultural

- Autenticitatea: tradițiile au fost mai bine păstrate decât în zonele urbanizate.
 - Poziționare strategică: acces ușor către Colibița (zonă turistică în dezvoltare) și către Pasul Tihuța (legat de legenda lui Dracula).
 - Combinația natură-cultură: poate atrage turiști interesați de pachete mixte de agrement și experiențe culturale.
-

3. Puncte slabe și limitări actuale

- Promovare insuficientă: resursele culturale nu sunt încă promovate coerent prin tururi ghidate sau materiale turistice profesioniste.
 - Lipsa infrastructurii tematice: lipsa unor centre de informare culturală sau a unor trasee tematice organizate (ex: traseul bisericilor din Bârgău).
 - Puține facilități pentru turismul educațional: lipsesc ghizii locali specializați sau programele de turism școlar.
-

4. Oportunități de dezvoltare

- Organizarea de trasee culturale tematice:
 - o Traseul bisericilor istorice.
 - o Traseul meșteșugurilor și al gastronomiei tradiționale.
- Crearea unui Centru Cultural:
 - o Amenajarea unui spațiu multifuncțional pentru promovarea artei populare, organizarea de expoziții și ateliere pentru turiști.
- Valorificarea gastronomiei locale:
 - o Participarea la rețele regionale de turism gastronomic.
 - o Dezvoltarea unor brunch-uri sau târguri gastronomice sezoniere.
- Promovarea online și prin colaborări regionale:

- o Parteneriate cu Colibița și Stațiunea Tihuța pentru oferte turistice integrate.
- o Prezență activă pe platforme de turism cultural și eco-turistic.

◆ Concluzie

Bistrița Bârgăului dispune de un potențial cultural autentic și valoros, dar insuficient exploatat turistic. Prin investiții minime și printr-o strategie de promovare bine ținută, comuna ar putea deveni un punct de interes important în turismul cultural regional, complementar dezvoltării turistice naturale de la Colibița.

4. Echiparea teritoriului

4.1 Servicii pentru afaceri

Pe raza comunei Bistrița Bârgăului nu există bănci și nici cooperative de credit. Firmele de asigurări sunt reprezentate prin câțiva agenți retribuți procentual a numărul de contracte de asigurare realizate.

Activitatea de consultanță pentru mediul economic este nesatisfăcătoare reprezentând un punct slab în analiza ofertei de servicii din comună.

4.3 Infrastructura de bază

4.3.1 Infrastructura de transport

Comuna Bistrița Bârgăului este situată pe traseul DJ 173A care se ramifică în Prundu Bârgăului din DN 17. Se asigură astfel legătura cu municipiul Bistrița și cu județele limitrofe Suceava, Cluj, Mureș și Maramureș.

DN 17 traversează Valea Bârgăului, făcând legătura Ardealului cu Bucovina prin pasul Tihuța. În Prundu Bârgăului, la 2 km distanță de intrarea în comună, se desprinde DJ 173A care merge până la Colibița, având o lungime totală de 24,6 km și care se ramifică în mai multe drumuri forestiere ce pătrund în lanțul muntos pe toate cursurile apelor de munte. Acest drum județean, asfaltat până la baraj, constituie artera principală de transport spre care confluează toate drumurile comunale pe care sunt amplasate gospodăriile populației: Blidireasa, Pietroasa, Tătarac, Brazii Buni, Valea Bânelor, Pârâul Munceilor, Valea Slatinei, și ulițele: Tapițierilor, Țabra, Popenilor, etc.

Paralel cu DJ 173A există calea ferată care are ca stație finală Bistrița Bârgăului-Fabrică. Se asigură astfel atât infrastructura de transport rutier cât și infrastructura transportului feroviar.

Transportul public este asigurat de către o firmă (SC Tehnorom SRL) care efectuează trei curse dus/întors Bistrița-Bistrița Bârgăului-fabrică, precum și de un tren personal ce face trei curse/24 ore.

4.4 Alimentarea cu energie electrică

Situația privind tipurile și lungimile rețelelor de energie electrică în comuna Bistrița Bârgăului se prezintă astfel:

LEA/LES 110 kV (întaltă tensiune)	281.22 km
LEA/LES medie tensiune.....	1545.38 km

LEA\LES joasă tensiune..... 6232,29 km

Post TRAFU aerian – Bistrița Bârgăului.....8

- Colibița.....7

La data de 1 decembrie 2007 erau alimentate cu energie electrică un număr de 2.648 de locuințe.

Există însă un număr de 45 gospodării și case de vacanță, situate în Colibița în zona Pripoare și Peste lac, care nu sunt alimentate cu energie electrică, pentru care este în curs de lansare un proiect de extindere a rețelei energiei electrice.

4.5 Alimentarea cu energie termică

Încălzirea este asigurată în fiecare gospodărie utilizându-se ca și combustibil lemnele de foc. Nu există la nivelul comunei o rețea termică de distribuție a agentului termic. În ultimii ani se manifestă o tendință de creștere a numărului de gospodării care au realizat instalații de încălzire cu centrală proprie și calorifere, instalații care utilizează ca și combustibil tot lemnele de foc.

4.6 Alimentarea cu apă și canalizarea

În Bistrița Bârgăului există o stație de tratare apei care provine din lac și o rețea de distribuție, în administrarea RAJA AQUABIS Bistrița. Lungimea rețelei de aducțiune este de 6,5 km, iar a rețelei de distribuție este de 14,2 km, la care există 217 gospodării racordate cu 868 persoane, ceea ce reprezintă 19 %.

O altă sursă de aprovizionare cu apă a populației o reprezintă izvoarele din pânza freatică care asigură aprovizionarea cu apă a locuitorilor, fie sub forma izvoarelor captate, fie sub formă de fântâni particulare.

Numărul gospodăriilor aprovizionate cu apă din izvoarele captate (prin cădere) este de 445 cu o populație de 1720 de persoane (39 %), iar numărul fântânilor particulare existente în comună este de 475 din care consumă apă cca 1969 persoane (49 %).

În Bistrița Bârgăului nu există rețea de canalizare, decât în Colibița pe o lungime de 1,3 km. Colectarea apelor uzate se realizează prin fose septice.

Există, la nivel de județ, un proiect de reabilitare și extindere a rețelei de apă și canalizare care include toate localitățile din Valea Bârgăului inclusiv municipiul Bistrița, proiect lansat în 10 noiembrie 2007, care va realiza atât extinderea rețelei de apă cât și canalizarea în comuna Bistrița Bârgăului.

4.7 Spații – terenuri disponibile

În urma reactualizării planului urbanistic general (PUG), suprafața din intravilan a comunei Bistrița Bârgăului s-a mărit de la 288 ha la 882 ha. În cadrul acestei suprafețe există aproape 600 ha ca suprafață disponibilă pentru noi construcții. Aceste terenuri pot fi vândute, iar cele din domeniul public concesionate potențialilor investitori pentru înființarea de unități industriale sau construcția unor noi locuințe sau case de vacanță.

Aspectele sociale

Servicii sociale

5.1.1 Protecția copilului:

Situația protecției copilului în comuna Bistrița Bârgăului, pe anul 2007 se prezintă astfel:

La nivelul comunei Bistrița Bârgăului, protecția socială constituie un domeniu esențial al politicilor publice locale, orientat spre sprijinirea categoriilor defavorizate și prevenirea excluziunii sociale. Intervențiile autorităților administrației publice locale se desfășoară în conformitate cu cadrul legislativ național în vigoare și urmăresc asigurarea unui nivel minim de trai, integrarea socială a persoanelor vulnerabile și susținerea familiilor aflate în dificultate. Prezentul capitol sintetizează principalele măsuri și tipuri de sprijin acordate în anul de referință, precum și categoriile de beneficiari, cu accent pe protecția copilului, asistența persoanelor adulte, aplicarea prevederilor privind venitul minim garantat și alte forme de suport social reglementate.

Un număr de 2 copii cu nevoi speciale beneficiază de asistență de asistenți personali plătiți din bugetul local al comunei;

Un număr de 7 copii cu nevoi speciale frecventează cursurile școlare în școli speciale fiind instituționalizați în aceste unități de ocrotire;

Un număr de 8 copii sunt instituționalizați în centre de plasament;

Un număr de 2 copii sunt instituționalizați în asistență maternală;

Protecția de tip familial : Din numărul total de 887 copii existenți pe raza comunei între vârsta de 0 – 15 ani, marea majoritate cresc și se dezvoltă în cadrul și sub îngrijirea familiei. În urma unui studiu efectuat în primăvara anului 2007 la toate unitățile de învățământ de pe raza comunei, a rezultat faptul că există pe raza comunei un număr de peste 100 de copii care frecventează cursurile școlare și care au părinții plecați la muncă în străinătate. Acești copii se află în îngrijirea bunicilor sau a fraților sau surorilor mai mari. Cu toate acestea există câteva cazuri în care a fost nevoie să se recurgă la forme de asistență socială legiferată astfel:

Un copil este plasat în centrul de asistență Lacrima;

Un copil este plasat în centrul de tip familial Chiraleș

În anul 2007 am avut un singur caz de adopție;

Un număr de 7 asistenți personali se ocupă de îngrijirea persoanelor adulte.

Alte forme de protecție socială:

Aplicarea legii 416/2001 privind venitul minim garantat

De această formă de protecție socială beneficiază un număr de 78 persoane care se încadrează în prevederile legii pentru a primi ajutorul social prevăzut. Din aceste persoane:

- 56 sunt din familii cu o singură persoană;
- 8 sunt din familii cu două persoane;
- 2 sunt din familii cu trei persoane;
- 1 este din familie cu patru persoane;
- 1 este din familie cu peste 5 persoane;

Valoarea totală a sprijinului financiar acordat în cursul anului 2007 la această categorie de protecție socială a fost de 65.402 lei (adică 65,4 milioane lei vechi).

Activitatea pe care aceste persoane o desfășoară în interesul comunității, conform obligațiilor legale prevăzute, a fost orientată în următoarele domenii:

- colectarea și incinerarea gunoaielor menajere din zonele expuse;
- tăiatul și depozitatul lemnului la unitățile școlare de pe raza comunei precum și la primărie;
- efectuarea și menținerea curățeniei în centrul civic al comunei;
- decolmatarea șanțurilor și deblocarea podurilor și podețelor în scopul prevenirii revărsării cursurilor de apă;
- contribuție la lucrările de reparații curente și întreținere a localurilor și gardurilor instituțiilor publice;
- nivelarea și curățarea terenului din curtea primăriei și a localului de școală cu clasele I-IV după efectuarea lucrărilor de reabilitare și modernizare a acestor clădiri;
- efectuarea periodică a curățeniei generale la localurile căminelor culturale.

Aplicarea prevederilor OUG Nr. 81 / 2003 privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței

Sumele acordate în cadrul acestei forme de protecție socială care s-au distribuit în anul 2007 au fost:

- în lunile ianuarie, februarie și martie..... 544 persoane în sumă totală de 52.930 lei;
- în luna decembrie..... 561 persoane în sumă totală de 108.330 lei.

Ajutoarele de urgență: s-au acordat în 10 cazuri în sumă totală de 14.000 lei

Alocațiile complementare s-au acordat la 238 persoane în sumă de 1.700.000 lei

Alocațiile de susținere monoparentală: s-au acordat la 70 de cazuri;

Alocațiile de stat pentru copii: s-au acordat la 45 de cazuri; (200 lei/lunar/copil)

Alocațiile pentru nou născuți : s-au acordat la 31 cazuri (204 lei/copil);

Sprizjin financiar în vederea constituirii familiei; 25 cazuri cu 200 EURO/ familie;

Concediu pentru îngrijirea copilului până la 2 ani: s-a acordat la 14 beneficiari cu 6 milioane lei vechi /lunar;

Trusou pentru nou născuți; s-a acordat la 30 beneficiari cu 150 lei/ copil.

Pe raza comunei nu există Centru de cazare a persoanelor fără adăpost. Cazurile izolate de persoane care au avut nevoie de un astfel de ajutor au fost plasate în Căminul pentru persoanele vârstnice de la Susenii Bîrgăului.

În ceea ce privește situația romilor menționăm că nu avem pe raza comunei cetățeni care s-au declarat la ultimul recensământ cu apartenență la etnia romă.

Starea sănătății

5.2.1 Rețeaua unităților sanitare

În comuna Bistrița Bîrgăului, infrastructura sanitară funcționează la nivel primar, răspunzând nevoilor medicale de bază ale populației prin intermediul unor unități medicale locale. Rețeaua existentă oferă servicii de medicină de familie, stomatologie și distribuție de medicamente, prin entități care operează fie în regim de comodat, fie în sistem privat.

Pentru anul 2023, serviciile de sănătate au fost asigurate prin următoarea structură sanitară: cabinete medicale individuale pentru medicină de familie în regim de comodat.....2

cabinete stomatologice utilizate în regim de comodat.....	1
farmacie în regim privat.....	1

5.2.2 Structura personalului sanitar

În anul 2023, structura personalului sanitar reflectă organizarea sistemului medical la nivel local, concentrată pe asigurarea serviciilor de bază pentru populație. Aceasta include o echipă formată din medici de familie, medici stomatologi, farmaciști, precum și personal mediu sanitar. Prezența acestor cadre medicale este esențială pentru furnizarea unui acces constant și eficient la servicii de sănătate primară, prevenție și tratament. În anul 2023, personalul sanitar este organizat după cum urmează:

medici de familie.....	2
medici stomatologi.....	1
farmaciști.....	1
personal mediu sanitar.....	6

5.2.3 Indicatori demografici

Anul 2023 a oferit o perspectivă cuprinzătoare asupra stării de sănătate a populației prin evidențierea unor indicatori demografici și epidemiologici esențiali. Dinamica populației a fost influențată atât de factorii asociați accesului la servicii medicale – precum numărul pacienților înscrși pe listele medicilor de familie sau gradul de acoperire cu asigurare de sănătate – cât și de fenomenele naturale de creștere și descreștere a populației, reflectate în ratele natalității și mortalității. În acest context, analiza numărului de nou-născuți, a numărului de gravide, dar și a numărului de decese permite o înțelegere mai profundă a evoluției indicatorilor de fertilitate și a sporului natural. Aceste date constituie o bază esențială pentru identificarea tendințelor în sănătatea publică și pentru fundamentarea deciziilor strategice privind planificarea serviciilor medicale la nivel local.

În continuare sunt prezentate principalele date statistice relevante pentru anul 2023:

numărul pacienților înscrși la medicii de familie.....	2.780
numărul persoanelor asigurate la CAS.....	2.780
numărul persoanelor neasigurate la CAS.....	1.300
natalitate – numărul de nou născuți -.....	37
fertilitate feminină (Numărul de gravide):.....	21
numărul de decese.....	49
sporul natural al populației.....	negativ.

5.2.4 Situația mortalității

Evaluarea cauzelor de deces constituie un element fundamental în monitorizarea stării de sănătate a populației și în identificarea principalelor riscuri medicale la nivel comunitar. Clasificarea deceselor în funcție de tipologia afecțiunilor determinante permite conturarea unui tablou epidemiologic clar și oferă un suport valoros în definirea politicilor de sănătate publică și a intervențiilor medicale necesare.

Conform datelor analizate, distribuția deceselor este următoarea:

numărul total de decese.....	49
mortalitate prin complicații ale sarcinii.....	-
mortalitate infantilă.....	-
mortalitate prin boli infecțioase.....	-
mortalitate TBC.....	-
mortalitate prin boli cardio-vasculare.....	..25
mortalitate prin boli ale aparatului digestiv.....	-
mortalitate prin boli aparatului respirator.....	-
mortalitate din alte cauze.....	-

5.2.5 Situația morbidității

Pentru a contura o imagine cât mai fidelă a stării de sănătate a populației, este necesară evidențierea principalelor afecțiuni diagnosticate, atât din sfera bolilor infecțioase, cât și a celor neinfecțioase și cronice. Această clasificare permite înțelegerea incidenței și prevalenței diferitelor patologii în comunitate, oferind un suport esențial în orientarea programelor de prevenție, screening și tratament. În cele ce urmează sunt prezentate datele privind distribuția cazurilor de boală, organizate pe categorii clinice relevante.

Boli infecțioase : - numărul bolnavilor de TBC.....	26
Boli neinfecțioase: - numărul bolnavilor de diabet	65
- numărul bolnavilor de gușă.....	35
- numărul bolnavilor de epilepsie.....	4
- numărul bolnavilor de cancer.....	41
- alte boli.....	161
Boli cronice: - HTA	306
- cardiopatie ischemică.....	238
- boli cardio-vasculare.....	25
- boli pulmonare cronice distructive.....	24
- boală ulceroasă.....	84
- ciroze-boli hepatice.....	61
- tulburări mintale.....	52

5.2.6 Activitatea desfășurată

În vederea consolidării serviciilor de sănătate la nivel comunitar, au fost implementate o serie de măsuri medicale și profilactice, care au vizat atât gestionarea cazurilor curente, cât și activități orientate spre prevenție, informare și identificare timpurie a problemelor de sănătate. Aceste inițiative reflectă angajamentul activ al personalului medical în promovarea sănătății și în menținerea unei stări generale optime în rândul populației.

În acest context, datele statistice de mai jos evidențiază volumul și diversitatea intervențiilor realizate în decursul anului:

- Numărul de consultații efectuate în cursul anului..... 9.428
- Numărul de tratamente efectuate..... 2.747
- Numărul de urgențe.....500
- Acțiuni antiepidemice: vaccinări periodice pe categorii de vârstă;
- Acțiuni pentru educația sanitară a populației : instructaje de educația sanitară

în toate cazurile de gravide, sugari și tineri căsătoriți;

- Alte acțiuni efectuate cu caracter profilactic:
- consultații pentru depistarea adenomului de prostată, la peste 100 de pacienți;
- consultații pentru depistarea colesterolului sanguin, la peste 100 de pacienți;
- consultații pentru depistarea cancerului de col uterin, la peste 120 de paciente;
- evaluarea stării de sănătate a populației conform programului guvernamental ESSP

5.3 Educația

Pentru a evidenția potențialul educațional al comunei și nivelul de implicare școlară a populației, este relevantă o prezentare sintetică a rețelei de învățământ existente la nivel local. Detalierea structurii pe forme de învățământ, alături de numărul unităților, claselor și elevilor, permite conturarea unei imagini de ansamblu asupra organizării procesului educațional, precum și asupra gradului de acces la serviciile educaționale preșcolare, primare și gimnaziale.

Situația rețelei școlare, structurată pe forme de învățământ și număr de elevi la finalul anului școlar 2006–2007, în comuna Bistrița Bârgăului, se prezintă după cum urmează:

Forme de învățământ

Forme de învățământ	Nr. de unități	Nr.de clase/grupe	Nr. de elevi
Grădinițe cu program normal	2	4	90
Învățământ primar	3	10	142
Învățământ gimnazial		6	115
Total pe comună	5	20	347

5.3.2 Învățământ preșcolar

Rețeaua de învățământ existentă la nivelul comunei constituie un element important în structura socială locală, contribuind la formarea și educarea tinerei generații. Prezentarea structurii unităților de învățământ, împreună cu datele privind numărul de grupe sau clase, efectivele de elevi și personalul didactic, oferă o imagine de ansamblu asupra organizării procesului educațional și a capacității instituționale actuale. Aceste informații sprijină fundamentarea măsurilor din cadrul strategiei de dezvoltare, având în vedere rolul educației în susținerea progresului comunității.

Structura pe unități de învățământ, număr de clase și număr de elevi se prezintă astfel:

Unități	Nr. de grupe	Nr. de copii	Nr. de educatoare
Grădinița cu orar normal Bistrița Bîrgăului	2	51	2
Grădinița cu orar normal Pustă	2	39	2
Grădinița cu orar normal Colibița	-	-	-
Total pe comună	4	90	4

5.3.3 Învățământ primar și gimnazial

O evaluare coerentă a procesului educațional implică prezentarea detaliată a modului în care sunt distribuiți elevii și cadrele didactice în cadrul unităților școlare, în funcție de nivelul de învățământ și structura pe clase.

Această structurare oferă o imagine clară asupra repartiției resurselor educaționale în comună și permite identificarea eventualelor dezechilibre între efectivele de elevi și personalul de specialitate alocat. În acest sens, evidențierea distinctă a fiecărei școli din localitățile componente, precum și a numărului de elevi și cadre didactice pe fiecare clasă, contribuie la evaluarea capacității sistemului educațional de a răspunde cerințelor actuale de școlarizare și formare. Tabelul de mai jos sintetizează aceste informații, reflectând organizarea rețelei școlare în ciclurile primar și gimnazial.

Clasa	Școala generală- sat		Școala generală- Pustă-		Șc.generală- Colibița		Total pe comună	
	Nr.elevi	Nr.înv/prof	Nr.elev	Nr.înv/pr.	Nr.elevi	Nr.înv/prof	Nr.elev	Nr.înv/pro
I	16	1	17	1	2	1	35	
II	13	1	32/2	2	2		47	
III	17	1	23	1	4		44	
IV	22	1	26/2	2	2		50	
Total I-IV	68	4	98/6	6	10	1	176	11
V	23		21		2		46	
VI	18		27/2		3		48	
VII	25		21		7		53	
VIII	19		24		-		43	
Total V-VIII	85	16	93		12	3	190	19

5.3.4 Infrastructura școlară

Pentru a înțelege în ce măsură unitățile de învățământ dispun de condițiile necesare desfășurării optime a activităților educaționale, este importantă prezentarea resurselor materiale existente la nivel local. Dotările școlilor – de la spațiile de învățare și infrastructura didactică, până la facilitățile suplimentare precum bibliotecile sau terenurile de sport – contribuie direct la calitatea actului educațional. Informațiile următoare evidențiază structura bazei materiale din fiecare unitate școlară din comună, precum și totalul centralizat.

Indicatori privind baza materială	Școala generală Nr. 1 – Sat -	Școala generală Nr. 2- Pustă	Școala generală Colibița	Total pe comună

Unități	Nr. de grupe	Nr. de copii	Nr. de educatoare
Grădinița cu orar normal Bistrița Bîrgăului	2	51	2
Grădinița cu orar normal Pustă	2	39	2
Grădinița cu orar normal Colibița	-	-	-
Total pe comună	4	90	4

5.3.3 Învățământ primar și gimnazial

O evaluare coerentă a procesului educațional implică prezentarea detaliată a modului în care sunt distribuiți elevii și cadrele didactice în cadrul unităților școlare, în funcție de nivelul de învățământ și structura pe clase.

Această structurare oferă o imagine clară asupra repartiției resurselor educaționale în comună și permite identificarea eventualelor dezechilibre între efectivele de elevi și personalul de specialitate alocat. În acest sens, evidențierea distinctă a fiecărei școli din localitățile componente, precum și a numărului de elevi și cadre didactice pe fiecare clasă, contribuie la evaluarea capacității sistemului educațional de a răspunde cerințelor actuale de școlarizare și formare. Tabelul de mai jos sintetizează aceste informații, reflectând organizarea rețelei școlare în ciclurile primar și gimnazial.

Clasa	Școala generală- sat		Școala generală- Pustă-		Șc. generală- Colibița		Total pe comună	
	Nr. elevi	Nr. înv/prof	Nr. elev	Nr. înv/pr.	Nr. elevi	Nr. înv/prof	Nr. elev	Nr. înv/pro
I	16	1	17	1	2	1	35	
II	13	1	32/2	2	2		47	
III	17	1	23	1	4		44	
IV	22	1	26/2	2	2		50	
Total I-IV	68	4	98/6	6	10	1	176	11
V	23		21		2		46	
VI	18		27/2		3		48	
VII	25		21		7		53	
VIII	19		24		-		43	
Total V-VIII	85	16	93		12	3	190	19

5.3.4 Infrastructura școlară

Pentru a înțelege în ce măsură unitățile de învățământ dispun de condițiile necesare desfășurării optime a activităților educaționale, este importantă prezentarea resurselor materiale existente la nivel local. Dotările școlilor – de la spațiile de învățare și infrastructura didactică, până la facilitățile suplimentare precum bibliotecile sau terenurile de sport – contribuie direct la calitatea actului educațional. Informațiile următoare evidențiază structura bazei materiale din fiecare unitate școlară din comună, precum și totalul centralizat.

Indicatori privind baza materială	Școala generală Nr. 1 – Sat -	Școala generală Nr. 2- Pustă	Școala generală Colibița	Total pe comună

Nr. localurilor de școli	2	2	1	5
Nr. sălilor de clasă	9	7	2	18
Nr. de laboratoare	2	2	-	4
Nr. de cabinete	1	2	-	3
Biblioteci	1	1	1	3
Nr. volume/bibliotecă	4.980	4.020	210	9.210
Nr. terenurilor de sport	1	1	1	3

În privința rezultatelor la învățătură, menționăm că din totalul de absolvenți ai claselor a VIII-a marea majoritate se integrează, an de an, în învățământul liceal și profesional. Numărul de elevi absolvenți ai școlii generale care rămân în gospodărie reprezintă cazuri izolate. În toate unitățile școlare de pe raza comunei există un climat de muncă optim, iar numărul de cadre didactice, în majoritate tineri absolvenți, manifestă seriozitate și conștiinciozitate în muncă precum și dorință de perfecționare și depășire continuă.

5.7. Cultură și artă

În comuna Bistrița Bârgăului există două localuri de cămin cultural, unul în Bistrița Bârgăului – sat - și unul în localitatea Colibița, precum și o casă de nunți amplasată în zona Pustă.

Activitatea cultural - artistică lasă mult de dorit întrucât o bună parte din tinerii comunei sunt plecați la muncă în străinătate. Ca activități cultural-artistice la care participă populația tânără din comună, menționăm Alaiul nunților de pe Bârgău, manifestare care se desfășoară anual. Mai rar, au loc spectacole artistice susținute de formații profesioniste.

Exemplificăm doar câteva titluri din comunicările prezentate cu acest prilej:

- Constantin Pavel, personalitate de seamă a muzicii românești;
- Ion Th. Ilea, poetul bujorilor;
- Valentin Raus – portret în timp;
- Bistrița Bârgăului, un simbol al Văii;
- Teodor Ghițan - un cercetător de excepție;
- Țara Bârgăului în opera lui Florian Porcius;
- Bistrița Bârgăului, adevăr și legendă;
- Lacul de acumulare Colibița;
- Arie protejate în spațiul Bistrița Bârgăului.

Este demnă de remarcat existența în comuna Bistrița Bârgăului a unei case care a aparținut lui Pavel Constantin ce cuprinde o colecție de exponate muzeistice de valoare adunate în timp de către întemeietorul Operei române din Cluj, fiu al satului, personalitate recunoscută pe plan național și european în toată perioada afirmării sale.

Deși nu este declarată încă oficial casă memorială, acest edificiu, cu toată bogăția de obiecte este frecvent vizitată de către numeroși turiști și oaspeți din țară și străinătate, prin grija și ospitalitatea profesorului Neuc Andrei și a familiei sale.

În contextul factorilor de cultură de la nivel local menționăm și existența unei biblioteci comunale care dispune de un număr de peste 10.000 de volume în valoare totală de cca 100 milioane lei vechi.

Sport și agrement

La nivelul comunei nu există terenurile necesare care să permită practicarea de către tineri a sporturilor, deși acest aspect a reprezentat o doleanță exprimată repetat în toate campaniile electorale. Singurele locuri în care tineretul practică diferite jocuri sportive se află în curtea Școlii generale Nr. 1 și 2, cu toate că aceste terenuri nu sunt amenajate și nu îndeplinesc toate condițiile și exigențele cerute de normativele sportive.

În prezent, la nivelul administrației locale, există în pregătire un proiect aflat în faza de proiectare, pentru amenajarea unui teren de sport, având asigurate aproape toate condițiile de eligibilitate pentru a fi finanțat din fonduri europene pentru agricultură și dezvoltare rurală.

În cursul anului 2007 a fost amenajată, prin grija primăriei, o zonă de agrement la Izvorul Șoimul, dotată cu 6 mese acoperite și cu rețea de apă curentă. Mai există pe raza comunei amenajate astfel de locuri de agrement în zonele Tăușor, Pârâul Arșiței și Barajul de la Colibița.

Menționăm faptul că în toată perioada de vară și toamnă aceste zone au fost deosebit de solicitate și folosite atât de către localnici cât și de către turiștii din afara localității care se declară deosebit de încântați de condițiile create pentru petrecerea timpului liber.

Ceea ce se solicită insistent de către turiștii care vin la Colibița este amenajarea unor locuri de agrement în jurul lacului de acumulare care să asigure condiții civilizate de plajă, parcare, grupuri sanitare etc. Aceste cerințe urmează să fie cuprinse în planul de acțiune pe perioada următoare în scopul valorificării potențialului turistic a acestei zone.

Societatea civilă

În comuna Bistrița Bîrgăului singura formă structurată înregistrată este Asociația foștilor grăniceri care are o activitate susținută în domeniul redobândirii pădurilor grănicerești. Nu există, pe raza comunei, ONG-uri care să activeze în domenii ca: asistență socială, protecția mediului, tineret, sport, cultură și artă.

5.8 Sindicate

Sindicatele reprezintă forme organizate de asociere ale salariaților, având ca scop principal apărarea drepturilor profesionale, economice și sociale ale membrilor lor. Acestea contribuie la susținerea unui climat echitabil de muncă prin dialog cu angajatorii și prin implicarea în reglementarea condițiilor de lucru. Pe raza comunei Bistrița Bîrgăului își desfășoară activitatea mai multe organizații sindicale, corespunzătoare principalelor domenii de activitate din zonă.

Organizația sindicală a cadrelor didactice afiliată la FSLI - **Domeniu de activitate: Învățământ / Educație**

Organizația sindicală HIDROENERG MILENIUM 3 (Uzina electrică) - **Domeniu de activitate: Producerea și furnizarea energiei electrice din surse hidroenergetice**

Organizația sindicală AQUAROM (Baraj Colibița) - **Domeniu de activitate: Gospodărirea apelor / Infrastructură hidrotehnică / Alimentație cu apă**

Organizația sindicală a silvicultorilor TIHUȚA-COLIBIȚA - **Domeniu de activitate: Silvicultură / Gospodărirea pădurilor**

Organizația sindicală a funcționarilor din administrația publică - **Domeniu de activitate: Administrație publică și servicii guvernamentale**

6. Mediu

6.1 Calitatea factorilor de mediu

6.1.1 Aer

Având în vedere faptul că pe teritoriul comunei Bistrița Bîrgăului nu există unități economice industriale care să utilizeze ca sursă de combustibil cărbune sau produse petrolifere, calitatea și compoziția aerului nu sunt afectate, acestea situându-se în limitele normale, fapt confirmat și de Agenția județeană pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud, pe baza măsurărilor făcute.

Încălzirea locuințelor și pregătirea hranei se face cu sobe care folosesc ca și combustibil lemnele de foc. În perioada caldă, pentru prepararea hranei, se utilizează și gazul din butelii.

Datorită acestor particularități, parametrii de calitate ai aerului nu depășesc limitele normale.

Singura sursă de poluare a aerului o constituie praful de pe drumurile comunale și forestiere care, antrenat de vânt sau de mijloacele de transport auto generează nori de praf și pulberi sedimentabile. Reabilitarea și modernizarea acestor drumuri, în perspectivă apropiată, medie și îndepărtată va soluționa și acest aspect.

6.1.2 Apa

În conformitate cu prevederile cuprinse în Legea Nr. 458 / 2002 Direcția de Sănătate Publică a județului Bistrița Năsăud asigură supravegherea, inspecția și monitorizarea calității apei potabile.

La stația de tratare a apei din Bistrița Bîrgăului care aparține de RAJA Aquabis Bistrița, analiza probelor de apă care intră în rețeaua de distribuție se face conform cerințelor legale. În baza acestor analize compoziția apei care se deversează din lacul de acumulare Colibița, în râul Bistrița înainte de a fi captată în stația de tratare se prezintă astfel:

Miros 0

Gust 0

Culoare 0

Turbiditate 3,7 grade NTU (Unități Nefelometrice de Turbiditate)

pH 6,8

Substanțe organice 12,01 mg/l

Alcalinitate 1 grade germane

Duritate temporară 2,8 grade germane

Duritate totală 3,14 grade germane

Duritate permanentă 0,34 grade germane

Fier 0

Azotiți 0

Azotați 0

În cadrul stației de tratare se efectuează următoarele tratamente: decantare, filtrare și clorinare.

În urma proceselor de tratare compoziția chimică a apei care intră în rețeaua de distribuție se prezintă astfel:

Miros 0

Gust 0

Culoare 0

Turbiditate 1,1 MTU

pH 6,6

Substanțe organice 6,95 mg/l

Clor rezidual 1,03 mg/l

Alcalinitate 1,00 grade germane

Duritate temporară 2,8 grade germane

Duritate totală 3,25 grade germane

Duritate permanentă 0,45 grade germane

Amoniac 0,00 mg/l

Debitul de apă care este supus procesului de tratare în stația de tratare Bistrița Bârgăului este de 45 – 50 mc/oră adică 35 – 37 mii mc/lună.

Analiza bacteriologică a apei se realizează periodic la Stația de tratare a apei de la Bistrița. În baza acestor analize starea bacteriologică a apei din rețeaua de distribuție care alimentează în parte comuna Bistrița Bârgăului, se prezintă astfel:

Apa brută:

Coliformi totali: 172/ 100 ml apă; Valori impuse de HG 100/2002: 5000

Coliformi fecali 0/100l apă 2000

Streptococi fecali 8/ 100 ml apă 1000

Apă potabilă:

Bacterii coliforme 0

E. coli 0

Enterococi 0

În baza acestor date, apa care este tratată și intră în rețeaua de distribuție se încadrează în limitele parametrilor STAS ca apă potabilă conform prevederilor cuprinse în Legea Nr. 458/2002.

Dacă indicatorii de calitate ai apei potabile din rețeaua de distribuție sunt zilnic monitorizați, nu același lucru se întâmplă cu apa potabilă utilizată din fântânile particulare și din izvoarele captate prin cădere, sursă din care se alimentează cca 40 % din populația comunei.

Cu toate că nu s-au semnalat până în prezent cazuri de deteriorare a calității apei din aceste surse care să pericliteze sănătatea consumatorilor, acest aspect reprezintă un neajuns care se va remedia după implementarea proiectului MASTER PLAN referitor la extinderea rețelei de

apă și canalizare pe Valea Bârgăului, în cadrul programului ISPA lansat la 10 noiembrie 2007, care va crea condiții ca majoritatea covârșitoare a gospodăriilor din comună să se poată racorda la o rețea de alimentare cu apă potabilă sigură.

Principala sursă de poluare a apei o reprezintă, în prezent, apele uzate epurate insuficient și evacuate atât din gospodăriile racordate la rețeaua de distribuție cât și din gospodăriile care folosesc apă din fântâni sau izvoare captate. Colectarea apelor uzate care în prezent se realizează în fose septice, pe comună în proporție de cca 30 %, va fi de asemenea rezolvată în perspectivă apropiată odată cu implementarea aceleiași proiect de extindere a rețelei de apă și canalizare pe Valea Bârgăului.

6.1.3 Solul

Monitorizarea calității solului se efectuează de către APM Bistrița –Năsăud. Pe raza comunei Bistrița Bârgăului, principala sursă de poluare a solului o reprezintă gunoaiile menajere aruncate la întâmplare, la marginea pădurilor, în zonele de agrement, în locurile de parcare, pe malurile apelor, pe marginea șoselelor, în zona limitrofă a lacului de acumulare, de-a lungul căii ferate, etc.

În vederea soluționării acestui aspect, Consiliul local al comunei Bistrița Bârgăului a hotărât concesionarea serviciului public de salubritate la o firmă specializată de profil. În urma licitației organizate, în luna martie 2006, s-a încheiat contractul de concesiune cu SC Codrișor Bistrița. Activitatea de colectare, transport și depozitare a gunoaielor menajere a început în august 2006.

În scopul curățirii gunoaielor menajere din locurile mai expuse au fost repartizate sectoare de curățenie la persoanele care beneficiază de ajutor social, în baza Legii 416/2001 și care au obligația de a presta activități în folosul comunității. În acest fel s-a reușit să se mențină o stare de curățenie relativ bună, pe cursul râului Bistrița, în locul de parcare Șoimul, în centrul civic, de-a lungul căii ferate, locuri din care gunoaiile menajere au fost adunate și arse de aceste persoane.

O altă sursă de poluare a solului o reprezintă rumegușul și subprodusele rezultate din activitățile de prelucrare și industrializare a lemnului.

Cu toate că HG Nr.2.293 /2004 obligă pe toți agenții economici din domeniul prelucrării lemnului să-și asigure platforme betonate pentru depozitarea rumegușului și să încheie contracte de predare a rumegușului cu firme specializate de profil, nu sunt respectate în toate cazurile aceste prevederi.

6.1.4 Educația ecologică

Educația ecologică asigură conștientizarea tuturor obligațiilor noastre față de mediul înconjurător, evaluarea și clarificarea atitudinii față de mediu, dar și contribuția la rezolvarea tuturor provocărilor mediului ambiant.

În comuna Bistrița Bârgăului preocupările privind educația ecologică se reflectă în acțiunile întreprinse în școli cu elevii, în acțiunile întreprinse de autoritățile locale și în influența pozitivă pe care o exercită biserica în acest sens.

Din multitudinea de acțiuni organizate cu elevii menționăm:

- Proiectul Natura, prietena mea în cadrul căruia s-au plantat puieti, s-a vizionat un film pe tema ocrotirii pădurii, s-au efectuat lucrări de pictură cu tema Ocrotiți natura, s-a organizat un concurs cu tema Natura, casa noastră comună;

- Poluarea râurilor – acțiune de curățire a râului Bistrița;

- Concurs: Cine știe câștigă cu tema : Salvați pădurea;

- Sondaj de opinie: Protecția și conservarea mediului;

- Activități în cadrul atelierului de lucru Micii ecologiști;

- Proiectul Ecoșcoala; Sănătate într-un mediu ambiant;

În cadrul comunei s-a organizat Săptămâna curățeniei, s-au mobilizat cetățenii la acțiunea de curățire a șanțurilor, la văruitul pomilor și balustradelor, la deblocarea locurilor care pot produce înfundarea podurilor și podețelor cu scopul de a preveni inundațiile,etc.

În toate adunările cu cetățenii au fost incluse pe ordinea de zi aspecte privind menținerea curățeniei din comună cu exemplificarea unor cazuri atât pozitive cât și negative.

Protecția naturii și a biodiversității

Protecția naturii este o sarcină extrem de importantă dar și la fel de complexă. Trebuie amintit faptul ca pentru a putea realiza acțiuni coerente și eficiente, acestea trebuie să se bazeze pe strategii și politici la nivel local și regional care să confere atât focalizare pe elementele principale cât și o derulare în timp care să permită adresarea tuturor problemelor.

Acțiuni de protejare a naturii s-au realizat și se desfășoară pe baze regulate, atât la nivelul exploatarei de tip economic a resurselor locale cât și la nivelul educației adulților și, mai ales, a copiilor pentru natură și prezervarea resurselor naturale și a biodiversității.

Importante în acest context sunt activitățile presupuse de curățarea și reîmpădurirea suprafețelor care au făcut subiectul exploatareilor forestiere, astfel încât biosistemul să nu se degradeze și să nu apară efecte neplăcute datorate schimbărilor de ecosistem.

Un alt aspect important este cel al păstrării nepoluate a siturilor care fac obiectul turismului, deci a interacțiunii cu turiștii. Problemele sunt destul de multe și stringente deoarece turismul se dezvoltă repede, oamenii cuceresc repede locurile cele mai însingurate, în căutare de liniște și singurătate, pentru a putea scăpa de stresul cotidian. Tocmai infrastructura necesară evitării apariției poluării este cea care lipsește și care trebuie realizată în primă instanță iar apoi stabilite și menținute niște reguli de conduită precise și necesare.

Trebuie, de asemenea, reglementate condițiile de acces în zonele naturale, mai ales cele din zonele protejate unde trebuie respectate cu strictețe regulile impuse.

Se impune, de asemenea, menționarea faptului că trebuie impuse niște reguli legate de realizarea construcțiilor în zonă, în așa fel încât să fie menținute habitatele naturale și a nu altera ecosistemele existente.

Un aspect important este cel al rezolvării problemei apei curente în comună și cel al canalizării cu rezolvarea problemei stațiilor de epurare și tratare a apei. Nu se poate rezolva global problema protecției mediului și al sănătății oamenilor fără a trata aceste aspecte.

De asemenea, trebuie reglementată problema colectării, transportului și gestionării atât a deșeurilor casnice cât și a celor industriale. Dacă în cazul deșeurilor de proveniență casnică, rezolvarea poate veni de la colectarea și transportul la groapa de gunoi ecologică a municipiului Bistrița care urmează a fi realizată în baza unei finanțări externe, problema deșeurilor industriale este mai delicată. În special, trebuie reglementată situația reziduurilor

rezultate după procesul de exploatare și prelucrare primară a lemnului, activitate preponderentă în zonă. Această rezolvare globală poate să facă obiectul unor finanțări din fonduri europene și trebuie depuse toate eforturile la nivelul comunității pentru a se găsi soluții globale și eficiente.

Administrația publică locală Structură și atribuții

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în comună sunt: Consiliul local, ca autoritate deliberativă și Primarul ca autoritate executivă. Consiliile locale și primarii se aleg în condițiile prevăzute de legea privind alegerile locale. În acest context, cunoașterea componenței politice actuale este relevantă pentru înțelegerea modului în care se fundamentează și se adoptă deciziile la nivelul administrației locale.

Componența Consiliului Local este stabilită în urma alegerilor locale și stă la baza procesului decizional din administrația publică locală. Reprezentarea politică din cadrul consiliului evidențiază opțiunile electorale ale comunității și contribuie la conturarea direcțiilor de guvernare locală.

Consiliul local al comunei Bistrița Bârgăului este compus din 13 consilieri și s-a constituit în baza Hotărârii Consiliului local Nr. 24 din 2 iulie 2004, având în actuala legislatură următoarea configurație politică: 8 consilieri PSD, 2 consilieri PNL, 1 consilier AUR, 1 consilier PNTMM, 1 consilier Alianța Dreaptă Unită USR-PMP-FORȚA DREPTEI.

Atribuțiunile principale ale Consiliului Local sunt prevăzute în art. 38 din Legea Nr. 215 / 2001, Legea Administrației Publice Locale modificată și completată prin Legea 246 / 2006.

Autoritatea executivă a comunei Bistrița Bârgăului – Primarul comunei, a fost validat prin Încheierea civilă Nr 2.769 / din 25.06.2004 a Judecătoriei Bistrița, în urma alegerilor locale.

Atribuțiunile primarului comunei sunt cele prevăzute de art. 68, art. 69 și art. 71 din Legea 215 / 2001, Legea Administrației Publice Locale, modificată și completată prin Legea 246 / 2006.

Sediul autorităților Administrației publice locale menționate mai sus se află în localitatea de reședință a comunei Bistrița Bârgăului Str. Principală Nr. 1326, unde se desfășoară cea mai mare parte a activităților acestora.

În localitatea Bistrița Bârgăului se află următoarele instituții: Primăria comunei, Postul de poliție, Dispensarul uman, Dispensarul veterinar, Școala generală Nr. 1, Școala generală Nr. 2, două unități de grădiniță, Ocolul silvic, Oficiul poștal, Căminul cultural, trei Biserici ortodoxe, Biserica penticostală, Uzina electrică, Stația de tratare a apei și o farmacie privată.

În localitatea Colibița își au sediul: Școala generală cu clasele I-VIII în care funcționează și grădinița, Căminul cultural, Biserica ortodoxă.

Pentru asigurarea funcționării eficiente a administrației publice locale, Consiliul Local coordonează o serie de servicii publice specializate, menite să răspundă nevoilor comunității în domenii precum siguranța, gestionarea resurselor și activitatea economică. De asemenea, în cadrul aparatului de specialitate aflat în subordinea primarului, sunt prevăzute posturi ocupate de funcționari publici și personal contractual, conform organigramei aprobate. În continuare sunt prezentate structurile funcționale și resursele umane implicate în administrația locală:

- Serviciul voluntar pentru situații de urgență;

- Ocolul silvic Bistrița Bârgăului, înființat în anul 2002, care administrează pădurile proprietate publică și privată a comunei Bistrița Bârgăului;

- Serviciul economic înființat în anul 2001.

În organigrama aparatului de specialitate subordonat primarului sunt prevăzute un număr de 12 posturi de funcționari publici și 7 posturi de personal contractual. Din aceste posturi aprobate sunt încadrate un număr de 8 posturi ca funcționari publici și 7 posturi ca personal contractual la care se adaugă cele două posturi cu rol de demnitate publică: primarul și viceprimarul care sunt funcții alese.

Regulamentul de organizare și funcționare a aparatului de specialitate al primarului a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului Local iar Regulamentul de ordine interioară a fost aprobat prin dispoziția primarului.

În conformitate cu atribuțiunile cuprinse în fișa postului, secretarul asigură îndeplinirea procedurilor de convocare a consiliului local, în condițiile stabilite de lege, asigură efectuarea lucrărilor de secretariat, asigură întocmirea procesului verbal, numără voturile și consemnează rezultatul votării pe care îl prezintă președintelui de ședință, vizează pentru legalitate hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, aduce la cunoștință publică hotărârile de interes general și ține la zi registrul privind evidența dispozițiilor emise de primar și cel al hotărârilor adoptate de consiliul local. Astfel în anul 2007 s-au adoptat 29 hotărâri ale Consiliului local și 505 Dispoziții ale Primarului.

Tot la nivelul atribuțiunilor ce revin secretarului se încadrează și înscrierile în registrele de stare civilă. Astfel, pe parcursul anului 2007, s-au înregistrat două transcrieri de nou născuți, 48 de decese, 34 căsătorii.

În conformitate cu prevederile cuprinse în Regulamentul de ordine interioară aprobat prin Dispoziția primarului, secretarul ține la zi dosarele personale ale funcționarilor publici, asigură actualizarea fișelor de post ale funcționarilor publici, asigură anual evaluările performanțelor profesionale individuale și urmărește realizarea programului de perfecționare ale întregului personal din primărie.

În categoria atribuțiunilor ce revin biroului de asistență socială din cadrul primăriei menționăm:

- Aplicarea prevederilor OUG Nr.81 / 2003 privind acordarea ajutoarelor de încălzire a locuinței. Sumele acordate, la nivelul anului 2007, în cadrul acestei forme de protecție socială au fost de 52.930 lei pentru 544 persoane în lunile ianuarie – martie și de 108.330 lei pentru 561 persoane, în decembrie; Aplicarea altor forme de asistență socială ca:

- Ajutoarele de urgență;
- Alocațiile complementare;
- Alocațiile de susținere monoparentală;
- Alocațiile de stat pentru copii
- Alocații pentru nou născuți;
- Sprijin financiar în vederea constituirii familiei;
- Concediu pentru îngrijirea copilului până la 2 ani;
- Trusou pentru nou născuți
- Protecția copilului.

Pentru toate aceste forme de asistență socială am avut cazuri pentru care au fost alocate, din partea statului, fonduri financiare specificate.

Având în vedere multitudinea cetățenilor care se adresează la primărie pentru eliberare de adeverințe solicitate de diferite instituții, această sarcină a fost atribuită, prin fișa postului, agentului agricol care ține evidența registrelor agricole. În cursul anului 2007 au fost eliberate un număr de peste 3.500 de adeverințe de stare materială solicitate pentru: ajutoare de încălzire, pentru subvenții acordate la animale sau terenuri, adeverințe pentru șomaj, pentru eliberarea actelor de identitate, pentru alocații, ajutor social, telefonie mobilă, camera de comerț, brenșamente electrice, rechizite școlare, etc.

În cadrul activității desfășurate de către aparatul de specialitate subordonat primarului, pe linie de sistematizare și urbanism, în cursul anului 2007 au fost eliberate un număr de 33 autorizații de construcție, 59 certificate de urbanism, 5 autorizații de demolare și au fost întocmite un număr de 27 note de constatare.

În ceea ce privește evidența și păstrarea bunurilor aflate în inventar atât ca mijloace fixe cât și ca obiecte de inventar, anual se efectuează verificarea și inventarierea tuturor bunurilor aflate în evidența contabilă. În fiecare birou există întocmite subinventare care sunt predate în responsabilitatea celor care le utilizează.

Referitor la asigurarea evidenței și păstrării actelor, în cadrul primăriei există o persoană care asigură relațiile cu publicul. Printre atribuțiile ce îi revin acestui post enumerăm: primirea, înregistrarea, distribuirea și rezolvarea corespondenței în termenul legal. De asemenea sunt repartizate și atribuțiile referitoare la evidența litigiilor pe rol, respectarea termenelor de judecată, asigurarea reprezentării primăriei în justiție.

Una din acțiunile de maximă importanță, care s-a efectuat în decursul anului 2007 a fost completarea și actualizarea domeniului public al comunei. Cu această ocazie s-a constituit o comisie de inventariere a tuturor bunurilor care nu au fost cuprinse în HG Nr. 905 din 20.08.2002 Anexa 6 prin care este atestat domeniul public al comunei Bistrița Bârgăului. A fost supusă Consiliului local spre aprobare Hotărârea prin care se admite introducerea în domeniul public al comunei a localurilor de școli, a suprafețelor de păduri artibuite în proprietatea comunei prin Legea Nr. 1/2000, drumurile forestiere, 2 apartamente de la Colibița, și altele.

Asigurarea ordinii publice și siguranța cetățeanului

În baza notei informative înaintată de către lucrătorii postului de poliție referitoare la ordinea publică și siguranța cetățeanului, se constată că pe raza comunei Bistrița Bârgăului starea infracțională, în perioada anului 2007, a fost mai mare decât în anii anteriori datorită faptului că în competența poliției rurale au fost repartizate spre cercetare și infracțiunile de: LOVIRE, FURT ÎNTRE RUDE, AMENINȚARE, prevăzute de art. 180, 210 și 193 Cod penal, infracțiuni care nu erau până acum de competența organelor comunale de poliție.

În contextul intensificării activităților infracționale pe raza comunei Bistrița Bârgăului în cursul anului 2007, ca urmare a extinderii competențelor Poliției Rurale asupra unor fapte penale precum lovirea, furtul între rude și amenințarea, s-a impus o adaptare și eficientizare a măsurilor operative și preventive întreprinse de către lucrătorii postului de poliție. În acest sens, în perioada analizată, au fost soluționate un număr de 98 de cercetări și cauze penale, fiind instrumentate 110 infracțiuni din diverse categorii, dintre care se remarcă infracțiunile silvice, de furt, abandon de familie, precum și o serie de alte fapte penale de natură diferită. Aceste acțiuni au fost completate de executarea a 157 de mandate de aducere și a unui mandat de executare a pedepsei cu închisoarea, reflectând implicarea activă și responsabilă a agenților de poliție în menținerea ordinii publice și a siguranței cetățeanului.

Au fost soluționate un număr de 98 de cercetări și cauze penale în care s-au instrumentat un număr de 110 infracțiuni după cum urmează:

- 10 infracțiuni silvice;
- 15 infracțiuni de furt;
- 1 la regimul circulației rutiere;
- 10 infracțiuni de abandon de familie;
- 74 infracțiuni de altă natură.

La fel, în perioada analizată, au fost executate un număr de 157 mandate de aducere și un număr de 1 mandate de executare a pedepsei cu închisoarea.

Împreună cu organele silvice de la cele trei ocoale silvice care își desfășoară activitatea pe raza comunei Bistrița Bârgăului, a fost ridicată, în vederea confiscării, cantitatea de 100 mc LRR în valoare totală de 15.500 lei.

Au fost aplanate un număr de 10 stări conflictuale în care au fost implicate un număr de 25 persoane și s-a intervenit la timp la toate solicitările cetățenilor fiind rezolvate toate problemele acestora.

Pe linia activității de prevenire :

- Au fost desfășurate un număr de 152 acțiuni pe bază de plan propriu în vederea prevenirii și combaterii infracțiunilor, faptelor antisociale, care afectează ordinea și siguranța publică, precum și siguranța cetățeanului.

- Au fost executate un număr de 220 de patrulări pe timp de zi cât și pe timp de noapte pe raza de competență și activitate.

- Au fost organizate un număr de 25 de ședințe cu populația din comuna Bistrița Bârgăului și un număr de 40 de ședințe în cele trei școli generale de pe raza comunei, ocazie cu care au fost prelucrate noile modificări aduse legislației cu care lucrăm.

- Pentru prevenirea și combaterea faptelor antisociale cu impact mai redus au fost aplicate un număr de 183 sancțiuni contravenționale cu amenzi în valoare de 42.334 lei. Majoritate sancțiunilor aplicate au fost pentru încălcări ale normelor de conviețuire socială, ordinea și siguranța publică (Legea 61 / 91 Rep în nr. de 98, la OUG Nr. 195 / 2002 privind circulația pe drumurile publice aprobată cu modificări și completări un nr. de 54, restul fiind la alte acte normative.

- Au fost rezolvate un număr de 60 petiții și un număr de 135 audiențe.

- Cu sprijinul Consiliului local au fost echipate cu tăblițe indicatoare un număr de 200 atelaje hipo,acțiune care continuă.

- Au fost puse în legalitate un număr de 280 de persoane care aveau actele de identitate expirate din anii anteriori.

- A fost reținut, în vederea suspendării, un permis auto.

- Au fost avertizate în scris un număr de 240 persoane pentru săvârșirea unor fapte specifice muncii de poliție.

- La nivelul comunei au fost un număr de 140 de solicitări prin Serviciul de Urgențe 112 atât pe timp de zi cât și pe timp de noapte la care agenții postului de poliție au intervenit în timpul necesar.

- Tot în această perioadă au mai fost desfășurate de către agenții de poliție și activități specifice muncii de poliție.

II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A COMUNEI

1. Viziunea de dezvoltare

„Comuna Bistrița Bârgăului – o comunitate montană verde, conectată, activă și primitoare, care valorifică durabil resursele naturale, patrimoniul local și energia oamenilor săi, devenind un model de dezvoltare rurală inteligentă în inima Transilvaniei.”

◆ Pilonii strategici ai viziunii

1. Infrastructură modernă și conectivitate echitabilă

- Extinderea completă a rețelelor de apă, canalizare și înființarea rețelei de gaze naturale în toate satele comunei.
 - Digitalizarea integrală a serviciilor publice locale și integrarea cetățenilor în platforme de e-administrație.
 - Asfaltarea și întreținerea rețelei de drumuri comunale, cu accent pe accesibilitatea turistică (Colibița, Călimani).
-

2. Economie locală diversificată și sustenabilă

- Sprijinirea fermelor de familie, a produselor tradiționale și a formelor asociative (cooperative, parteneriate).
 - Dezvoltarea turismului ecologic, balnear și de aventură în Colibița și zonele montane (trasee montane, pârtii de schi, birdwatching).
 - Atragerea de investitori în energii regenerabile, IT rural și agroturism de nișă.
 - Promovarea reconversiei profesionale prin centre de formare în meșteșuguri, servicii turistice și antreprenariat.
-

3. Coerență socială, servicii publice de calitate și incluziune

- Modernizarea infrastructurii educaționale și dezvoltarea de programe extrașcolare.
 - Extinderea serviciilor sociale – angajarea de noi asistenți sociali și sprijinirea familiilor vulnerabile.
 - Promovarea unui parteneriat local pentru sănătate: controale periodice, prevenție, accesibilitate rurală.
 - Combaterea consumului de droguri prin educație, consiliere și activități recreative pentru tineri.
-

4. Mediu sănătos și tranziție verde

- Conservarea ariilor naturale (Colibița, Călimani, Someșul Mare) și integrarea lor în circuite educaționale și turistice.
- Reabilitarea terenurilor degradate, plantarea de păduri comunitare și promovarea agriculturii ecologice.
- Continuarea investițiilor în iluminat public eficient energetic și infrastructuri verzi.
- Dezvoltarea unui centru de compostare și colectare selectivă în gospodării.

5. Identitate locală și spirit comunitar

- Valorificarea tradițiilor locale prin festivaluri, târguri și parteneriate culturale intercomunale.
- Reabilitarea spațiilor publice pentru socializare: parcuri, zone de recreere, terenuri de sport.
- Sprijinirea ONG-urilor locale pentru implicarea civică a tinerilor și promovarea patrimoniului local.
- Crearea unui brand local: „Bistrița Bârgăului – Colț de natură, inimă de oameni.”

Orizont 2040: cum ar trebui să arate comuna?

- O comună complet racordată la utilități moderne, cu infrastructură de calitate.
- Un pol regional de turism ecologic în Colibița.
- O economie locală în care tinerii pot rămâne și prospera.
- O comunitate unită, sănătoasă, conectată la oportunitățile vremurilor.
- Un exemplu de „**smart village**” cu spirit tradițional și deschidere europeană.

2. Obiective strategice și măsuri aferente

◆ PILON 1: Infrastructură modernă și conectivitate

- Finalizarea extinderii rețelei de **apă, canalizare și gaze** în toate satele componente.
- Modernizarea a minimum **20 km de drumuri comunale și forestiere** (cu asfaltare, pietruire, rigole).
- Construirea a **minim 2 parcuri turistice** în zona Colibița pentru decongestionarea zonei de agrement.
- Implementarea integrală a **platformei digitale a Primăriei** pentru servicii online (acte, plăți, sesizări).
- Instalarea de **puncte Wi-Fi publice** în spații comune (parcuri, stații transport școlar).
- realizarea unor noi capacități de producere a energiei din surse regenerabile (solar, eolian)

◆ PILON 2: Economie locală sustenabilă și diversificată

- Înființarea a **minim 3 cooperative agricole sau meșteșugărești** până în 2030.

- Atragerea a **cel puțin 10 investiții turistice** (pensiuni, activități ecoturistice) prin parteneriate public-private.
- Amenajarea unei **pârții de schi/derdeluș** pe fondul forestier (după soluționarea litigiilor).
- Crearea unui **centru local de formare profesională** pentru tineri și adulți (turism, IT, reconversie).
- Lansarea unui **târg anual al produselor tradiționale locale** cu promovare regională.

◆ PILON 3: Servicii publice și incluziune socială

- Creșterea numărului de **asistenți sociali** și înființarea unui **birou permanent de sprijin comunitar**.
- Implementarea unui **program mobil de sănătate** pentru vârstnici (controale periodice și vizite la domiciliu).
- Construirea unui **Centru Multifuncțional pentru Tineret** cu activități recreative și educaționale.
- Modernizarea și dotarea a **100% din unitățile de învățământ** (scoală, grădiniță).
- Extinderea rețelei de **învățământ profesional dual** în parteneriat cu școli din Prundu Bârgăului/Bistrița.

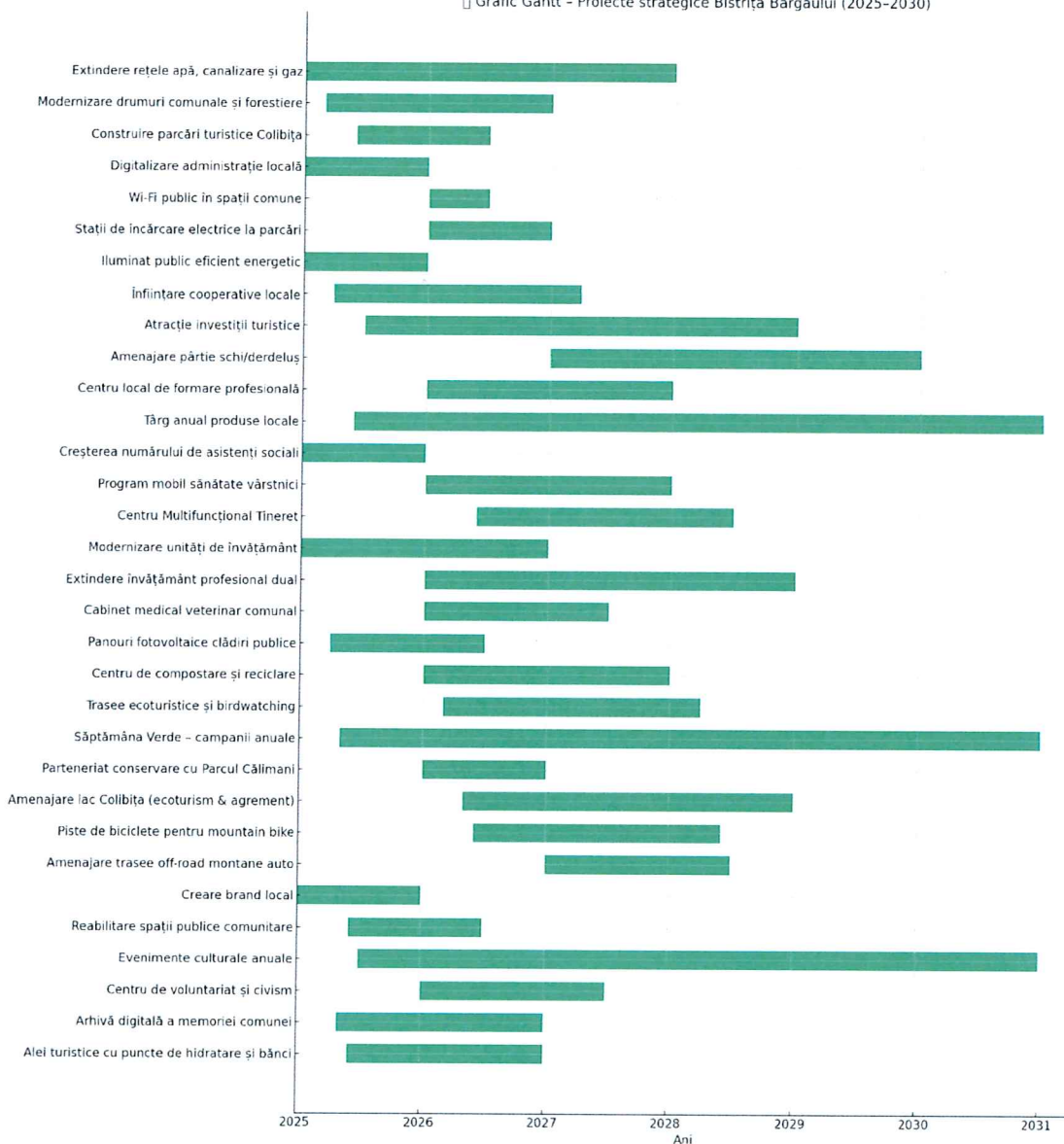
◆ PILON 4: Mediu și tranziție verde

- Montarea de **panouri fotovoltaice** pe toate clădirile publice.
- Înființarea unui **centru de compostare și reciclare locală** pentru gospodării.
- Crearea a cel puțin **2 trasee ecoturistice marcate** și a unui **punct de observare avifaunistică (birdwatching)** în zona Colibița.
- Organizarea anuală a unei **„Săptămâni Verzi în Comună”** cu activități de plantare, educație de mediu și curățenie generală.
- Semnarea unui **parteneriat de conservare** cu Administrația Parcului Călimani pentru protejarea biodiversității locale.

◆ PILON 5: Identitate locală și coeziune comunitară

- Crearea unui **brand local**: logo, slogan și strategie de promovare (ex: „Bistrița Bârgăului – natură și tradiție”).
- Reabilitarea a **cel puțin 2 spații publice** pentru comunitate (parcuri, foișoare, locuri de joacă).
- Organizarea a **cel puțin 3 evenimente anuale**: festival tradițional, competiții sportive, târg tematic.
- Înființarea unui **centru local de voluntariat și inițiativă civică** pentru implicarea tinerilor.
- Crearea unei **arhive digitale a memoriei comune**: povești locale, fotografie, folclor, interviuri cu seniori.

□ Grafic Gantt - Proiecte strategice Bistrița Bărgăului (2025-2030)

3. Propuneri de proiecte pentru dezvoltarea Comunei Bistrița Bârgăului

În contextul unei evoluții sociale și economice marcate de tranziția către o comunitate inteligentă și sustenabilă, Comuna Bistrița Bârgăului se află într-un moment-cheie al dezvoltării sale teritoriale. Diagnosticul local realizat în cadrul prezentei strategii a scos în evidență o serie de provocări, dar și numeroase atuuri naturale, umane și economice care pot fundamenta inițiative concrete de transformare. Acest capitol propune o serie de proiecte de dezvoltare menite să răspundă nevoilor identificate, să valorifice oportunitățile locale și să transpună în realitate viziunea strategică a comunei pentru orizontul 2030.

Proiectele propuse derivă în mod coerent din cei patru piloni ai dezvoltării durabile: modernizarea infrastructurii, consolidarea economiei locale, protejarea mediului și creșterea calității vieții. Ele țin cont de specificul teritoriului – un areal montan cu un bogat patrimoniu natural și cultural, dar și de dinamica recentă a locuirii și antreprenoriatului local. De la investiții în infrastructura rutieră și digitală, până la dezvoltarea turismului sustenabil, educației și energiei verzi, lista proiectelor reflectă o abordare integrată, adaptată contextului local și oportunităților de finanțare disponibile prin fonduri europene și naționale.

În definirea acestor propuneri s-a avut în vedere o viziune participativă, bazată pe consultarea comunității și a actorilor relevanți de la nivel local. Astfel, proiectele nu sunt doar răspunsuri tehnice la nevoi identificate, ci și expresia aspirațiilor comunității spre modernizare, echitate și prosperitate. Printr-o implementare coerentă și etapizată, aceste inițiative pot transforma Comuna Bistrița Bârgăului într-un model de dezvoltare rurală inteligentă, într-un veritabil „sat european al viitorului”.

PORTOFOLIU DE PROIECTE PROPUSE

- ◆ **Infrastructură și conectivitate**
 - Extinderea rețelelor de apă, canalizare și înființare gaze naturale în toate satele (2025–2027)
 - Modernizarea drumurilor comunale și forestiere (2025–2026)
 - Construirea de parcări turistice în zona Colibița (2025–2026)
 - Digitalizarea completă a administrației locale (2025)
 - Extinderea rețelei de Wi-Fi public în spații comune (2026)
 - Iluminat public eficient energetic, cu lămpi LED și senzori (2025)
 - Instalarea de stații de încărcare electrice la parcurile din comună (2026)

- ◆ **Dezvoltare economică locală și turism**
 - Înființarea de cooperative agricole, de meșteșuguri sau turism (2025–2027)
 - Atragerea de investiții în turism și servicii conexe (2025–2028)
 - Amenajarea unei pârtii de schi și a unui derdeluș (2027–2029)
 - Crearea unui centru local de formare profesională (2026–2027)
 - Organizarea unui târg anual pentru promovarea produselor locale (2025–2030)
 - Amenajarea lacului Colibița pentru agrement ecoturistic, petrecerea timpului liber și activități educaționale (2026–2028)
 - Amenajarea de piste pentru mountain bike (2026–2028)
 - Amenajarea de trasee montane pentru vehicule off-road (2027–2028)
 - Amenajarea de alei turistice pietonale cu puncte de hidratare, bănci, coșuri de gunoi și iluminat ambiental (2025–2026)

- ◆ **Servicii publice și sociale**

- Angajarea de asistenți sociali suplimentari și dotarea serviciilor sociale (2025)
- Lansarea unui program mobil de sănătate pentru vârstnici (2026–2027)
- Construirea unui Centru Multifuncțional pentru Tineret și comunitate (2026–2028)
- Modernizarea completă a unităților de învățământ (2025–2026)
- Dezvoltarea învățământului profesional dual în parteneriat cu liceele din zonă (2026–2028)
- Înființarea unui cabinet medical veterinar comunal (2026–2027)

◆ Mediu și tranziție verde

- Montarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice (2025–2026)
- Crearea unui centru comunal de compostare și reciclare (2026–2027)
- Amenajarea de trasee ecoturistice și puncte de birdwatching (2026–2028)
- Organizarea anuală a programului „Săptămâna Verde în Comună” (2025–2030)
- Semnarea unui parteneriat de conservare cu Parcul Național Călimani (2026–2027)

◆ Identitate locală, cultură și coeziune

- Crearea unui brand local (logo, slogan, identitate vizuală) (2025)
- Reabilitarea spațiilor publice pentru socializare și recreere (2025–2026)
- Organizarea de festivaluri și evenimente culturale anuale (2025–2030)
- Înființarea unui centru local de voluntariat și inițiativă civică (2026–2027)
- Realizarea unei arhive digitale a memoriei comunei (2025–2026)

📊 GRUPARE PROIECTE DUPĂ ORDINEA LOGICĂ A INTERVENȚIILOR

● ETAPA 1

Proiecte fundamentale pentru infrastructură, digitalizare, educație și confort de bază:

- Extinderea rețelelor de apă, canalizare și gaze
- Modernizarea drumurilor comunale și forestiere;
- Amenajarea lacului Colibița cu spații pentru prestarea de activități economice;
- Amenajarea parcarilor și a stațiilor de încărcare electrică;
- Realizarea de investiții în surse de producere energie regenerabilă;
- Iluminat public eficient (LED, senzori)
- Digitalizarea administrației publice locale
- Montarea de panouri fotovoltaice pe clădirile publice
- Reabilitarea spațiilor publice (parcuri, foisoare, spații recreere)
- Înființarea unui brand local și identitate vizuală
- Dotarea completă a unităților de învățământ
- Angajarea de asistenți sociali suplimentari
- Amenajarea aleilor turistice cu bănci și puncte de hidratare
- Realizarea unei arhive digitale a memoriei comunei

● ETAPA 2

Proiecte de dezvoltare funcțională, socială și economică cu impact pe termen mediu:

- Înființarea centrului local de formare profesională
- Crearea unui centru multifuncțional pentru tineret și comunitate
- Înființarea unui cabinet medical veterinar comunal
- Lansarea unui program mobil de sănătate pentru vârstnici
- Extinderea Wi-Fi-ului public în spații comune

- Extinderea învățământului profesional dual în parteneriat cu liceele regionale
- Înființarea unui centru de compostare și reciclare local
- Înființarea centrului de voluntariat și inițiativă civică
- Amenajarea de trasee ecoturistice și puncte de observare pentru birdwatching
- Dezvoltarea de piste de biciclete pentru mountain bike
- Înființarea de cooperative agricole sau turistice
- Dezvoltarea unui sistem de transport ecologic (microbuze electrice)

● Etapa 3

Proiecte cu componentă strategică sau de valorificare complexă a resurselor:

- Amenajarea unei pârtii de schi și/sau a unui derdeluș
- Amenajarea de trasee auto off-road montane
- Atragerea de investiții turistice (unități de cazare, agrement)
- Menținerea și diversificarea festivalurilor culturale (ediții anuale)
- Continuarea târgului anual de produse tradiționale
- Extinderea colaborării cu Parcul Național Călimani pentru conservare și turism educativ

PLAN DE ACȚIUNE ANUAL – COMUNA BISTRIȚA BÂRGĂULUI

Orizont: 2025–2030

ANUL 1: DEMARAJ & FUNDAMENTARE

Obiective prioritare:

- Modernizarea infrastructurii esențiale
- Începerea proceselor de digitalizare și sustenabilitate energetică
- Lansarea identității locale și consultări publice

Proiecte și termene:

- Extindere rețele apă/canal/gaz – inițiere lucrări & SF (Primărie + proiectant)
- Iluminat public eficient – execuție 100% (Primărie + AFM)
- Panouri fotovoltaice clădiri publice – proiectare + achiziție (Primărie + AFM)
- Digitalizare primărie – implementare sistem + instruire personal (Primărie + PNRR)
- Reabilitare spații publice (parcuri, bănci) – execuție (Primărie + CNI)
- Creare brand local + arhivă digitală – campanie de imagine & documentare (Primărie + ONG-uri)
- Lansare „Săptămâna Verde” – prima ediție (Primărie + școli)

ANUL 2: CONSOLIDARE & EXPANSIUNE

Obiective prioritare:

- Extindere utilități și drumuri
- Lansarea infrastructurii sociale și educaționale
- Promovarea inițiativelor ecologice

Proiecte și termene:

- Finalizare iluminat + panouri solare – punere în funcțiune (Primărie + AFM)

- Centru multifuncțional pentru tineret – proiectare + achiziție (Primărie + CNI)
- Cabinet medical veterinar – execuție + autorizare (Primărie + DSV + CJ BN)
- Începere lucrări drumuri forestiere – execuție etapizată (Primărie + Saligny)
- Stații de încărcare electrice + Wi-Fi comunal – implementare (Primărie + PNRR)
- Program mobil sănătate vârstnici – demarare pilot (Primărie + DSP + CJAS)
- Centru de compostare + reciclare – proiectare + achiziție utilaje (Primărie + AFM)

ANUL 3: EDUCAȚIE, SĂNĂTATE ȘI TRADIȚII

Obiective prioritare:

- Formarea profesională și incluziunea
- Consolidarea turismului verde și agroturismului
- Activarea comunității

Proiecte și termene:

- Centru formare profesională – funcțional (Primărie + AJOFM + CJ)
- Extinderea învățământului dual – semnare parteneriate (Primărie + licee)
- Centrul de voluntariat – activare rețea civică locală (Primărie + ONG-uri)
- Amenajare trasee birdwatching & biciclete – execuție (Primărie + GAL)
- Amenajare alei turistice cu bănci și puncte de hidratare – finalizare (Primărie + AFM)
- Organizarea edițiilor anuale ale târgurilor și festivalurilor – tradiție locală (Primărie + Cămin cultural)

ANUL 4: VALORIFICARE TURISTICĂ & ECONOMIE LOCALĂ

Obiective prioritare:

- Consolidarea stațiunii Colibița
- Finalizarea obiectivelor economice
- Rețele de agrement și mobilitate alternativă

Proiecte și termene:

- Amenajare lac Colibița – finalizare lucrări infrastructură turistică (Primărie + parteneri privați)
- Amenajare trasee off-road auto – deschidere controlată (Primărie + Salvamont + Ocol Silvic)
- Piste mountain bike – finalizare și integrare în circuit turistic (Primărie + GAL)
- Parteneriat Parcul Călimani – semnare + promovare trasee educative (Primărie + Administrația Parcului)
- Extindere cooperative – funcționale minim 2 (Primărie + APIA + antreprenori locali)

ANUL 5: TURISM 360° & CONTINUITATE STRATEGICĂ

Obiective prioritare:

- Amenajări finale pentru agrement montan
- Brand turistic regional
- Evaluare plan și noi obiective

Proiecte și termene:

- Amenajare pârtie schi & derdeluș – deschidere publică (Primărie + investitori privați)
- Continuare trasee și circuite – broșură + aplicație mobilă (Primărie + dezvoltatori)
- Evaluarea Planului 2025–2029 – actualizare strategie pentru 2030–2040 (Primărie + consultanți + comunitate)

ANUL 6: REGIONALIZARE & EXCELENȚĂ

Obiective prioritare:

- Model de comună inteligentă de munte
 - Integrare în rețele naționale și europene de bune practici
 - Extindere regională a influenței turistice și economice
-

Viziune post-implementare: „Viață activă, comunitate vie” – Bistrița Bârgăului după modernizare

Scop general:

Transformarea comunei Bistrița Bârgăului într-o comunitate rurală vie, creativă și primitoare, care își valorifică infrastructura nouă pentru a atrage locuitori, a stimula activitățile culturale și a încuraja implicarea civică intergenerațională.

1. Atragerea oamenilor în comunitate

Obiectiv:

Creșterea atractivității comunei pentru tineri, familii și investitori.

Acțiuni:

- Campanie de promovare cu slogan: „Vin acasă în Bistrița Bârgăului!” (site, video, social media, povești de succes).
 - Oferte de sprijin pentru reîntoarcerea în țară a familiilor din diaspora (terenuri, locuințe ANL, sprijin educațional pentru copii).
 - Crearea unei platforme cu oferte imobiliare, locuri de muncă, școli, stil de viață.
 - Stimulente fiscale pentru antreprenori locali: reduceri impozit, spații gratuite, promovare în evenimente locale.
-

2. Activarea culturală și artistică a comunității

Obiectiv:

Redescoperirea identității locale prin artă, dans, tradiție și creativitate.

Acțiuni:

- **Înființarea Centrului Cultural „Poarta Călimanilor” cu:**
 - Club de dans popular și modern pentru copii și tineri.
 - Atelier de pictură, sculptură și fotografie rurală.
 - Grup vocal/instrumental tradițional (susținut de seniori și profesori locali).
 - Studio creativ pentru vlogging rural, povești și folclor digital.
 - **Proiecte tip „Bârgăul în culori” – pictură murală comunitară, decorare stații, mobilier urban artistic.**
 - Colaborări cu licee de artă sau asociații culturale din Bistrița pentru ateliere itinerante.
 - Calendar cultural anual: Tabăra de artă, Festivalul Luminii în pădure, Toamna artistică la Colibița.
-

3. Implicarea activă a cetățenilor și revitalizarea comunitară

 Obiectiv:

Crearea unei culturi a participării și solidarității în comună.

Acțiuni:

- Lansarea rețelei de voluntariat local „Bârgăul pentru Bârgău” – acțiuni de plantare, renovare, ajutor pentru vârstnici.
- Instituirea Consiliului Local al Tinerilor – implicare în deciziile publice și în organizarea evenimentelor.
- Crearea unei biblioteci vii: întâlniri lunare cu seniorii comunei care povestesc istoria locului.
- Program „Vecini buni” – cartografierea nevoilor sociale, sprijin reciproc, puncte comunitare de întâlnire.

 4. Valorificarea spațiilor și infrastructurii existente

 Obiectiv:

Folosirea inteligentă a noilor investiții pentru activități culturale, civice și de loisir.

Acțiuni:

- Spațiile din centrul multifuncțional – folosite ca:
 - Sală de expoziții temporare, vernisaje, cinema de weekend
 - Spațiu de coworking pentru tineri freelanceri
- Scene mobile și mini-amfiteatre în parcuri și Colibița – teatru, coruri, poezie
- Stații de biciclete + tururi culturale ghidate de voluntari („Pedalez prin istorie”)

 Impact așteptat:

- Creșterea numărului de locuitori tineri stabiliți în comună
 - Dezvoltarea unei rețele de creatori locali și de evenimente constante
 - Creșterea vizibilității comunei în județ și în media națională
 - Redefinirea Bistriței Bârgăului ca smart village cu suflet – funcțional, ecologic, artistic și viu
-

III. Analiza SWOT

Analiza SWOT reprezintă un instrument esențial în procesul de planificare strategică a dezvoltării locale. Prin identificarea principalelor puncte forte, puncte slabe, oportunități și amenințări, această metodă oferă o imagine de ansamblu realistă și fundamentată asupra potențialului de dezvoltare al Comunei Bistrița Bârgăului. Ea permite factorilor de decizie să formuleze direcții de acțiune coerente, adaptate nevoilor comunității și ancorate în realitățile teritoriale.

Pentru Comuna Bistrița Bârgăului, această analiză este cu atât mai relevantă cu cât localitatea se află într-un proces de tranziție către un model de dezvoltare sustenabilă, inteligentă și incluzivă. Poziționarea geografică privilegiată, patrimoniul natural și cultural, dar și dinamica economică emergentă creează un context favorabil pentru inițiative inovatoare în domenii precum turismul, economia verde, educația și serviciile comunitare.

Analiza SWOT de față se bazează pe concluziile diagnosticului teritorial și ale consultărilor publice desfășurate în cadrul elaborării Strategiei de Dezvoltare Locală 2025–2030. Ea reflectă atât provocările structurale cu care se confruntă comuna, cât și oportunitățile multiple care pot fi valorificate printr-o viziune strategică coerentă și parteneriate durabile între administrația locală, comunitate și mediul privat.

Analiză SWOT – Comuna Bistrița Bârgăului

Puncte Forte

- Resurse naturale valoroase: Lacul Colibița, rețeaua hidrografică și cadrul montan oferă un potențial excelent pentru turism, sporturi și recreere ecologică.
- Infrastructură de bază existentă: Rețea de drumuri comunale și forestiere care permite accesibilitate, deși necesită modernizări.
- Destinație turistică în creștere: Colibița este deja recunoscută ca destinație turistică, cu capacitate de extindere a serviciilor și activităților de agrement.
- Demersuri de digitalizare: Investiții în servicii publice digitale și inițiative de tip „sat inteligent”, care pot eficientiza administrația și crește transparența.
- Capacitate organizatorică locală: Existența de târguri, festivaluri, cooperative și inițiative civice, ce creează coeziune și implicare comunitară.
- Investiții în educație și sănătate: Proiecte care includ modernizarea școlilor, învățământ dual, programe de sănătate mobilă și centre multifuncționale.
- Tranziție verde: Inițiative pentru panouri fotovoltaice, centre de compostare, trasee ecoturistice, birdwatching și parteneriate cu Parcul Național Călimani.
- Capital social activ: Există un nucleu de voluntari, asociații și tineri implicați în viața comunității.
- Identitate locală în formare: Proiecte de branding local, arhivă digitală și promovare culturală consolidează coeziunea și atractivitatea comunei.

Puncte Slabe

- Infrastructură de utilități deficitară: Nivel redus de racordare la apă și canalizare, mai ales în Colibița.

- Accesibilitate deficitară în zone turistice: Lipsa drumurilor modernizate și a parcărilor reduce accesul și confortul turiștilor.
- Capacitate tehnică și financiară limitată: Bugetul local redus și dependența de finanțări externe pot limita sustenabilitatea proiectelor.
- Digitalizare parțială: Infrastructura hardware/software necesită investiții suplimentare și standardizare; conectivitate slabă în unele sate.
- Servicii sociale vulnerabile: Necesită logistică complexă și personal dedicat, greu de menținut constant în mediul rural.
- Lipsa de parteneriate economice solide: Rețea slabă de angajatori și colaboratori pentru formare profesională și plasare pe piața muncii.
- Riscuri de întreținere și uzură: Spațiile amenajate, traseele turistice, stațiile de încărcare electrică sau infrastructura sportivă necesită mentenanță constantă.
- Sezonalitatea evenimentelor: Târgurile și festivalurile riscă pierderea interesului sau suprapunerea cu alte evenimente similare.

Oportunități

- Trenduri favorabile: Creșterea interesului pentru turism rural, ecologic, slow travel și experiențe autentice în natură.
- Finanțări externe disponibile: Programe PNRR, POIM, PNDR sau fonduri transfrontaliere oferă oportunități de cofinanțare pentru proiecte complexe.
- Tehnologii verzi și smart village: Pot fi integrate sisteme de telegestiune, iluminat inteligent, monitorizare trafic sau alerte publice.
- Diversificare economică: Posibilitatea dezvoltării unor microîntreprinderi, cooperative și inițiative antreprenoriale în agroturism, artizanat, servicii.
- Colaborări educaționale și culturale: Posibilitatea atragerii de parteneri externi pentru tabere, cercuri tematice, ateliere, eco-recreere și cercetare.
- Dezvoltarea brandului local: Consolidarea identității comunei în materialele de promovare, încurajând turismul, investițiile și implicarea localnicilor.
- Implicarea tinerilor: Inițiativele de voluntariat, centrele multifuncționale și educația non-formală pot reduce migrația și stimula antreprenoriatul rural.

Amenințări

- Birocrație și reglementări stricte: Posibile întârzieri în avize, studii de impact, proiectare sau accesare de fonduri.
- Presiune asupra mediului: Proiectele turistice și recreative pot intra în conflict cu obiectivele de conservare sau biodiversitate, mai ales în zona lacului și a Parcului Național.
- Climat imprevizibil: Schimbările climatice pot afecta fezabilitatea părților, traseelor sau proiectelor agricole tradiționale.
- Depopulare și îmbătrânire: Scăderea populației active poate afecta capacitatea de implementare și sustenabilitate a proiectelor.

- Riscuri economice: Dependența de sezonabilitate, concurența cu alte zone turistice și lipsa unui plan integrat de marketing pot reduce atractivitatea investițională.
- Riscuri de uzură și vandalism: Infrastructura turistică, de recreere și de utilitate publică este expusă degradării în lipsa unui sistem eficient de întreținere și supraveghere.
- Riscul de demotivare civică: Proiectele pot deveni inactive dacă nu sunt comunicate eficient, adaptate realităților locale sau lipsite de rezultate vizibile.